

ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA ORGANIZAȚIEI JUDEȚENE PUTNA A PARTIDULUI NAȚIONAL - LIBERAL (GHEORGHE BRĂȚIANU) ÎNTRE ANII 1930 – 1938

Ionuț Iliescu

Unul din fenomenele caracteristice partidelor noastre, de-a lungul timpului, a fost, fără îndoială, acela al grupărilor disidente. Apărute ca urmare a luptelor interne pentru ocuparea unor funcții sau în vederea urmăririi unor direcții de acțiune, altele decât cele impuse de conducere, ele au avut în general, o existență efemeră și fără un impact pregnant asupra eșichierului politic românesc. Ruperea de partidul - mamă, ca urmare a luptei de idei și principii, a avut întotdeauna un pretext, mai mult sau mai puțin fondat.

În cazul Partidului Național Liberal, acesta l-a constituit revenirea în țară a lui Carol al II-lea, la 6 iunie 1930 și proclamarea lui ca rege de către Adunările Legiuitoare cu o majoritate zdrobitoare ¹. Liberalii care-l susțineau pe Rege, contrar strategiei „bătrânilor” liberali, s-au dezis de aceștia și au format un nou partid intitulat Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), care avea să dăinuie până în 1938 ².

La 25 iulie 1930, la Focșani apărea primul număr al ziarului „Gândul Vrancei”, oficiosul Partidului Național - Liberal (Gheorghe

¹ Petru Demetru Popescu, *Dicționar de personalități istorice. Voievozi. Principi. Domnitori. Regi*, Editura Niculescu, București, 2001, p. 83.

² Eugen Stănescu, Iulia Stănescu, Gavriil Preda, *Liberalii. O istorie în date, documente și personalități. 1875 – 1947. Istoria liberalismului românesc. Doctrina liberală. Personalități. Guverne. Documente fundamentale. I. G. Duca – in memoriam*, Editura Mectis, Ploiești, 1992, p. 23.

Brătianu), filiala Putna ³. De altfel, apariția constantă și în cele mai bune condiții grafice avea să fie una din preocupările de bază ale președintelui organizației, profesorul universitar Vasile G. Ispir ⁴

În opinia lui Virgil Huzum, unul din membrii de frunte ai Partidului Național Liberal (Gheorghe Brătianu) pe plan local, colegii săi erau pe deplin onorați de prezența la Focșani a unui asemenea șef.

Studiind la Oxford, Vasile G. Ispir a renunțat la cariera juridică în favoarea unui doctorat în filosofie și teologie, devenind profesor la Universitatea din București. Opera sa științifică era recunoscută pe plan internațional, unde a participat la mai multe congrese.

A deținut importante funcții politice și administrative: deputat în Congresul Național Bisericesc, secretar general al Ministerului Cultelor și Artelor (în timpul fostelor guvernări liberale), membru în Comitetul Central Executiv al Partidului Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) și consilier al Municipiului București. Om de o moralitate, blândețe și sinceritate rar întâlnite, profesorul Vasile G. Ispir, atât din punct de vedere profesional, cât și politic, nu datora nimic nimănui, progresând doar datorită meritelor sale. Generos și entuziast, acesta era gata nu doar să sfătuiască, ci să și ajute pe toți cei care apelau la el. Adept al progresului permanent cultural și tehnic și întotdeauna bine intenționat, a fost repede simpatizat de preoți și învățători. În urma vizitelor efectuate în județ, a convins pe colegii de partid că va susține interesele putnenilor cu toată priceperea sa ⁵

Anul electoral 1931 a însemnat pentru liderii georgiști putneni o perioadă destul de agitată. Dintre aceștia, documentele epocii îi rețin pe Ioan Vasilescu – Valjean, colonelul Ștefan Tătărașcu, Dem.

³ Cezar Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei – o lume de altădată. 1921 – 1945*, Editura Andrew, Focșani, 2005, p. 156.

⁴ *Ibidem*, p. 157.

⁵ Virgil Huzum, *V. G. Ispir, șeful Partidului Național Liberal din județul Putna*, în „*Gândul Vrancei*”, Anul I, nr. 5, 21 septembrie 1930, p. 3.

Dănescu, Constantin Copeschi, Grigore Diaconescu, Ennil Caraman, Constantin Turtureanu, Damian Ioan, V. Vasilescu ⁶.

Iată rezultatul alegerilor de la 29 ianuarie 1931, pe plan județean:

Focșani – Secția I – participanți 22,98 %:

720 voturi pentru liberali 267 voturi pentru georgiști

Focșani – Secția a II-a – participanți 13,9 %:

687 voturi pentru liberali 306 voturi pentru georgiști

Odobești – participanți 94,8 %:

942 voturi pentru liberali 329 voturi pentru georgiști

Adjud – participanți 23 %:

744 voturi pentru liberali 521 voturi pentru georgiști

Panciu – participanți 9,2 %:

725 voturi pentru liberali 234 voturi pentru georgiști

Mărășești – participanți 11 %:

740 voturi pentru liberali 269 voturi pentru georgiști

Suraia – participanți 16 %:

525 voturi pentru liberali 346 voturi pentru georgiști

Sascut – participanți 15 %:

960 voturi pentru liberali 378 voturi pentru georgiști

Năruja – participanți 10,2 %:

319 voturi pentru liberali 270 voturi pentru georgiști

⁶ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vrancea (în continuare se va cita: S. J. A. N. Vn.), fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 2 / 1931, f. 54 - 54 verso.

Tulnici – participanți 13 %:

196 voturi pentru liberali 234 voturi (!) pentru georgiști

Vidra – participanți 14 %:

508 voturi pentru liberali 297 voturi pentru georgiști

Movilița – participanți 18 %:

63 voturi pentru liberali 394 voturi (!) pentru georgiști

Jariștea – participanți 6 %:

142 voturi pentru liberali 79 voturi pentru georgiști

Țifești – participanți 28 %:

303 voturi pentru liberali 297 voturi pentru georgiști

Câmpuri – participanți 10 %:

571 voturi pentru liberali 234 voturi pentru georgiști

Orbeni – participanți 19,2 %:

582 voturi pentru liberali 317 voturi pentru georgiști

Vulturu – participanți 18 %:

530 voturi pentru liberali 370 voturi pentru georgiști ⁷

La scurt timp după alegeri, organizația georgiștilor putneni avea să se confrunte cu situații deloc plăcute. Una dintre ele a fost retragerea din partid a profesorului universitar Ispir, așa cum rezultă din Adresa trimisă la 10 mai 1939 de către D. Cristopol, secretarul Organizației Putna a Partidului Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) liderilor din Capitală ⁸

⁷ Idem, fond Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), dosar nr. 1 / 1934, f. 5.

⁸ *Ibidem*, f. 7.

O zi mai târziu, acesta avea să înainteze Comitetului Executiv al Organizației Județene Putna următoarea Adresă de răspuns:

„Domnilor,

În urma plecării din Partidul Național Liberal a domnului V. G. Ispir, am însărcinat pe domnul profesor universitar Constantin C. Giurescu de a lua toate măsurile necesare în ce privește conducerea organizației de Putna și campania electorală.

Sunt convins că-i veți acorda încrederea și sprijinul dumneavoastră și că activitatea ce o depuneți de la începutul acțiunii noastre va afla în aceste alegeri o consacrare deplină.

Primiți, vă rog, asigurarea celor mai alese și prietenești sentimente”⁹

La 13 mai 1931, a avut loc în Focșani o mare întrunire georgistă, la care au participat următorii membri ai partidului:

- șefi de organizație - Gheorghe Negulescu, I. Lungu, Mișu Bogdan, Ioan Huzum, profesorul Rădulescu, farmacistul Costescu, avocatul P. Băeșu, avocatul Șerbănescu, Virgil Huzum, colonelul Blezu, Gheorghe Bogdan, Al. Alexandrescu, Gheorghe Constantinescu, dr. Chirițescu, I. Damian, D. Căpățână, C. Grigorescu, P. Șadima, Ioan Boboceă, C. Mateescu, avocatul Ignat, Sava Petrea, Ilie Rădulescu, C. Necolescu, T. Cojan, I. Murgu și Șt. Șerpescu din Focșani, Toader Olaru din Muncelu și Ștefan Pricope din Repedea, Gh. Arvinte din Mănăstioara, Nicuță Gegea din Străoane de Sus, A. Ștefan din Păunești, C. Mateescu din Nămolosa - Sat, P. Cioaric din Găgești, I. Iorga, Măndrești - Munteni, I. Rădulescu, Bujor Petrea din Măndrești - Moldova, Ștefan Mărăscu din Vânători

- șefi de sectoare - Crist. Manoliu din Panciu, Ghiță Codiță (?) din Păunești, Gh. Gagea din Suraia, Grigore Băeșu din Jariștea

membri C. Arghiropol, I. Bercovici, Jean Secară din Focșani, avocatul Francisc din Adjud, B. Aschinazer din Panciu, Neculai Ionescu, Mihail S. Enescu, Costică Gheorghiu din Odobești, Profir Grosu, Ciușlea, M. Mociora (?) din Nămolosa - Sat,

⁹ *Ibidem*, f. 8.

V. I. Dumitriu din Călieni, V. Drăgoi, C. Georgescu din Răstoaca, Nicolae Vlad, Ștefan Dumitrache din Vânători, N. I. Sava, Ion Irimia, Ștefan C. Dumitrachi, Savu Baniță, N. Manolachi și Alex. David din Mircești, V. Iorga, N. I. Gogu, G. I. Pâslaru și C. N. Costache din Mândrești – Munteni, Tudorache Dragomir din Florești, Ion C. Cocâi (?) și Ion D. Nestor din Vărsătura ¹⁰

În a doua jumătate a lunii mai, întreg județul Putna avea să fie vizitat de șeful georgiștilor putneni, profesorul Constantin C. Giurescu ¹¹ Deplasările se făceau cu mijloacele de locomoție specifice timpului (trăsură și mașină), în funcție de starea drumurilor ¹².

La 25 mai 1931 s-au stabilit persoanele care vor conduce și supraveghea secțiile de votare cu prilejul alegerilor pentru **Camera Deputaților**, fixate pentru data de 1 iunie:

- Focșani, Secția I - G. Negulescu; Secția a II-a - I. Huzum; Odobești, locotenent colonelul Blezu, observator Băeșu; Adjud - P. Francisc, observator independent; Panciu - doctorul I. Chirișescu, observator Manoliu; Mărăești - Em. Purcherea, observator Valeriu (?); Suraia - Dumitru (?), observator Șadima (?); Sascut - preotul Filimon; Năruja - C. Chifu, observator C. Gogancea; Tulnici - Al. Alexandrescu, observator Chifu; Vidra - C. Arghiropol, observator preotul Popescu; Movilița - D. Căpățână; Jariștea - Gr. Băeșu; Țifești - Huzum (?); Câmpuri - N. Bădulescu / N. Bărbulescu (?); Orbeni - Balancă (?); Vultur - Dobreanu (?), observator Mateescu - Macarie ¹³

Candidații georgiști pentru Senat (4 - 6 iunie) și-au împărțit activitatea electorală pe sectoare, după cum urmează: Francisc Petre și preotul Filimon – Adjud, Sascut, Orbeni, Păunești; Hr. Manoliu –

¹⁰ *Ibidem*, f. 9 - 10.

¹¹ *Ibidem*, f. 11.

¹² *Ibidem*, f. 18 - 18 verso.

¹³ *Ibidem*, f. 11.

Panciu, Câmpuri, Movilița; P. Băeșu – Odobești, Vidra, Țifești, Jariște; Mateescu – Vulturu, Nămolosa, Suraia ¹⁴

Iată și componența listelor cu delegații, observatorii și asistenții delegați de Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) la secțiile de votare:

Focșani, Secția 1 Mișu Bogdan, C. Arghiropol, delegat; G. Bogdan, observator

Secția a II-a – I. Huzum, V. Șerbănescu, delegat; D. (?) Murgu, M. (?) Damian, asistenți; căpitanul I. Postolache, observator

Odobesti C. Gheorghiu din Broșteni și V. Vârlan din Odobesti, delegați; Gh. C. Ivan din Vărsătura și colonelul Blezu, asistenți

Adjud - D. Nicolau din Adjud și Al. Prisecaru din Urechești, delegați; P. Radu din Comășel și Ghinea Antohi din Ruginești, asistenți

Câmpuri - Matei Bușilă din Soveja și Grigore Mărăscu din Câmpuri, delegați; Tudor Popescu din Mărăști și profesor N. Rădulescu, asistenți

Orbeni - N. Popa din Valea Seacă și V. Zarzu din Cucova, delegați; C. Bontea din Drăgușeni și V. Balancă, asistenți

Vulturu - Macarie D. Tănase și C. Mateescu din Nămolosa Târg, delegați; Gh. Dobreanu și Gh. Toia din Vulturu, asistenți

Panciu - (?) Strățulă din Crucea de Jos și C. Ionescu din Panciu, pensionar, delegați; Grigore Vidrașcu din Neicu și Iosef Iosubaș din Panciu, asistenți

Mărășești - Em. Purcherea din Mărășești și Tr. Băntescu din Străjescu, delegați; Irimia Stroe din Pufești și Șt. Lazăr Radu din Ciorani, asistenți

Suraia V. Dumitriu din Călieni și Pericle Șadima din Focșani, delegați; Sandu Hanganu și Gh. Gagea din Suraia, asistenți

¹⁴ *Ibidem*, f. 20.

Târgu Sascut Gr. Olaru din Bălcuța și N. Nuțu din Mândrișca, delegați; T. Baciuc din Bălcuța și C. Grecu din Păncești, asistenți

Năruja - I. (?) Andrei Aga din Nistorești, delegat; I. Boboc din Spulber, asistent

Vulturu și Suraia - C. Mateescu și (?) Doboreanu din Vulturu, delegați; Ghiță Bujor din Nămolosa Târg și V. Dumitriu din Călienii, asistenți.

La fel au stat lucrurile și în cazul alegerilor pentru Senat:

Focșani - colonelul Blezu asistent

Odobești - C. Mazilu și Andrei Cucu, delegați; Grigore Băeșu și Gh. C. Ivan, asistenți

Adjud - Fr. Petrea din Adjud și Costache Țiu din Ruginești, delegați; I. Bălan din Cornășel și Emil Ionescu din Păncești, asistenți

Mărășești - Gh. I. Vălcu din Mărășești, delegat; N. Anghel din Pădureni și Oprea Dan, asistenți

Tulnici - I. D. Lechea din Negriștea și Al. Alexandrescu din Focșani, delegați; Oancea Taftă și Costică Iacob din Vidra, asistenți

Movilița - preotul Bacalu din Movilița și Ghiță Gavrilă din Păunești, delegați; D. Căpățână din Focșani și Emil Ionescu din Păunești, asistenți

Jariștea V. Moisă din Găgești și Ion St. Ghemuleț din Jariștea delegați; Gr. P. Băeșu din Jariștea și Pascal Ciornea din Găgești, asistenți

Țifești V. Zaharia și Gh. Brăileanu din Țifești, delegați; P. Carabă din Clipicești și preot S. Guzu din Țifești, asistenți

Panciu - P. Carabă din Clipicești și C. Ionescu din Păunești, delegați; Iordache Șerban din Panciu, asistent

Vidra I. Popescu din Vidra și C. Arghiropol, delegați; Oancea Taftă din Vidra și Ciornei Al. din Irești, asistenți

Sascut - N. Popa din Valea Seacă și G. Luca (?) din Păncești, delegați; Ilie Damian din Orbeni și I. D. Neagu din Bălcuța, asistenți

Năruja - C. Gogancea și C. Chifu din Năruja, delegați; Stoica Ungureanu și I. Boboc din Spulber, asistenți ¹⁵

Tot în vederea alegerilor pentru Senat, la 25 mai 1931 s-au stabilit și delegații pentru conducerea secțiilor de votare: Focșani – profesorul Constantin C. Giurescu; Adjud - (?) Francisc; Mărășești – Gh. Vâlcu; Odobești – Gr. Băeșu; Panciu – Iordachi Șerban; Năruja - (?) Chifu; Suraia – C. Mateescu; Săscut – preotul Filimon; Vidra – Oancea Taftă ¹⁶.

În aceeași lună, oficiul local al georgiștilor, „*Gândul Vrancei*”, insera la loc de cinste, pe prima pagină, un manifest pe cât de lapidar, pe atât de concret: „*Alegători putneni, în alegerile generale de la 1, 4 și 8 iunie votați Partidul Liberal cu semnul III trei linii drepte*” ¹⁷.

Tot acum, profesorul universitar Constantin C. Giurescu, șeful georgiștilor putneni, se adresa electoratului, sintetizând viitoarea sa activitate de deputat, în cazul în care avea să fie ales: „*Scriu această scrisoare pentru cei care mă cunosc, dar mai ales pentru cei care nu mă cunosc*

Într-adevăr, sunt fiu al Focșanilor, fiind născut în acest oraș.

Mama mea a fost fiica lui Hagi Costache Antonescu din Focșani, iar tatăl meu și-a început cariera de profesor la Liceul „Unirea” Eu însumi, înainte de a ajunge la Universitate, am fost profesor tot la Liceul „Unirea”

Sofia mea e fiica lui Simion Mehedinți din Soveja; am o proprietate în Odobești, o vie pe care o lucrez personal, cunoscând astfel direct preocupările și grijile viticultorilor putneni

Voi căuta să introduc metode noi în viața politică din Putna.

Intriga, bârfeala, critica sterilă și sectorismul m-au avut întotdeauna dușman neîmpăcat.

¹⁵ *Ibidem*, f. 21 – 21 verso.

¹⁶ *Ibidem*, f. 26.

¹⁷ „*Gândul Vrancei*”, Ziar al Partidului Național - Liberal de sub președinția lui Gheorghe Brătianu (Organizația Județeană Putna), nr. 5, mai 1931, p. 1.

În viața politică, întocmai ca și în celelalte ramuri ale vieții, socotesc că numai munca, meritul, jertfa și caracterul trebuie să fie criteriile după care să se prețuiască omul. Căci ceea ce e clădit pe minciună, nu poate dura și adevărul, mai mai curând sau mai târziu, tot iese la iveală”¹⁸

Despre evoluția acestui partid în lunile premergătoare alegerilor generale din 1931, face referire ilustrul profesor în „Amintirile” sale: „...am fost ales...secretar general al Cercului de studii al partidului, președinte fiind Gheorghe Brătianu; după un an [n. n. – 1931], la plecarea lui V. G. Ispir, care a mers cu liberalii lui Duca și Dinu Brătianu, mi s-a încredințat șefia organizației de Putna, adică a județului în care mă născusem și de care mă legau și interesele economice prin via pe care soția mea o avea la Odobești, în cunoscutul cvartal al Cazacliilor”¹⁹ Președinte de onoare al organizației putnene avea să fie numit Arthur Văitoianu²⁰

Referitor la cei pe care-i conducea, renumitul profesor vorbește în termeni elogioși la adresa lor: „Organizația mea dispunea de numeroase cadre tinere, profesori la școlile secundare din Focșani, ca, de pildă, Constantin Chifu, doctor în filozofie la Berlin, Neculai Rădulescu, întemeietorul revistei locale „Milcova”, Ion Diaconu, întemeietorul revistei locale „Ethnos”; erau și profesori mai în vârstă, ca V. Bălănescu, apoi o întreagă pleiadă de învățători și preoți în târgurile și satele județului.

Era Petre Băeșu, cel mai de seamă dintre avocații tineri ai orașului, viitor deputat; erau profesori ca Romulus Negutz; erau farmaciști ca Ioan Huzum din Focșani, Macarie din Nămolosa Târg și Macri din Odobești.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Constantin C. Giurescu, *Amintiri. Ediție îngrijită de Dinu C. Giurescu*, Editura All, București, 2000, p. 195.

²⁰ *Ibidem*, p. 194.

Aveam organizații în toate comunele rurale și, bineînțeles, în toate orașele; unele din ele, în special din regiunea podgoriei, erau foarte tari, cuprinzând numeroși gospodari, cu toate rudenile lor.

Vizitam des, în fiecare duminică, o parte din județ; unde nu putea pătrunde mașina, în unele sate din Vrancea de pildă, mergeam cu căruța cu cai, alteori călare și câteodată și pe jos, cu piciorul.

Ajunsesem astfel de cunoșteam bine tot județul, de la un cap la celălalt, de la Nămolosa sat, din valea Siretului, până la Teiuș, în extremitatea nordică – unde am găsit un cătun de țigani blidari, în mijlocul pădurii, care nu fuseseră cercetați niciodată de vreun candidat de deputat sau senator, nici de vreun dregător județean – și de la Mărășești și Mărăști până în fundul Vrancei, la Herăstrău și Schitul Valea Neagră.

Am cunoscut oameni tari, de nădejde, ca Petrache Caraba, din Clipicești, cu toți feciorii lui, unul și unul mai înalți decât ușa, de trebuiau să se plece când intrau în club sau într-o casă de gospodar”²¹

În vederea alegerilor generale din 1, 4 și 8 iunie 1931, georgiștii din județul Putna s-au prezentat în fața electoratului cu următoarea listă de candidați:

- La Camera Deputaților: Constantin C. Giurescu, profesor universitar

Petru Francisc, avocat, Adjud

Hristudor Manoliu, proprietar, Panciu

Petre Băeșu, avocat, Jariștea

Honoriu Filimon, preot, Sascut

- La Senat: Colegiul universal – Ioan Huzum, farmacist

Colegiul consiliilor comunale – C. Mateescu, Nămolosa²²

La nivel național, deși s-a prezentat pentru prima dată în alegeri, Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) a obținut un

²¹ *Ibidem*, p. 229.

²² „Gândul Vrancei”..., Anul II, Nr. 5, mai 1931, p. 2.

succes remarcabil, situându-se pe locul III, obținând 5,93 % din voturi și 12 mandate ²³

Rezultatul alegerilor avea să fie însă un fiasco pentru georgiștii putneni, ei primind doar 7,31 % din voturi, mult mai puțin decât liberalii (12,05 %) și incomparabil cu rezultatul înregistrat de câștigător (Uniunea Națională condusă de Nicolae Iorga – 67,75 %) ²⁴

La alegerile pentru Camera Deputaților, desfășurate la 1 iunie 1931, candidatul georgist a obținut doar 2.412 voturi, mai puțin decât poziția secundă, ocupată de național – țărăniști (3.974 voturi) și foarte puțin în comparație cu Uniunea Națională – 22.359 voturi ²⁵

La fel au stat lucrurile și în cazul alegerilor pentru Senat – colegiul universal, din 4 iunie 1931: candidatul georgist i-au revenit 971 de voturi, celui național – țărănist 1.790 voturi și reprezentantului Uniunii Naționale 11.588 voturi ²⁶

Nici ziua de 8 iunie 1931, în care au avut loc alegerile pentru Senat – colegiul consiliilor comunale și județene, nu a fost una fructuoasă pentru georgiști; candidatul lor a înregistrat patru voturi, reprezentantul național – țărăniștilor 62 voturi, iar cel al Uniunii Naționale nu mai puțin de 252 voturi ²⁷

După alegeri, în luna august, viața micului partid liberal georgist putnean intră pe făgașul normal al lucrurilor. Acum au loc întrunirile de la Odobești ²⁸ și de la Piatra – Neamț (participanți Ioan Huzum, maiorul Cristopol, secretarul organizației și Mișu Bogdan) ²⁹

²³ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX (1918 - 1948)*, Editura Paideia, București, 1999, p. 235 - 236.

²⁴ Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 180.

²⁵ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 3 / 1931, f. 285.

²⁶ *Ibidem*, f. 391.

²⁷ *Ibidem*, f. 285.

²⁸ S. J. A. N. Vn., fond Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), dosar nr. 1 / 1931, f. 46.

²⁹ *Ibidem*, f. 45.

În luna septembrie au loc înscrieri în partid la Odobești ³⁰ și vizite în sectorul Nămolosa ³¹. La 19 septembrie 1931 este schimbată conducerea organizației georgiste din Cucova, Vasile V. Zarzu fiind înlocuit cu Ion Gh. Bucă. Vicepreședinte avea să fie numit Ion V. Zarzu ³².

O lună mai târziu, Constantin C. Giurescu avea planificată o nouă vizită în sectorul Nămolosa. Prin grija sa, liberalii georgiști aveau acum, în Focșani, un alt sediu pentru club ³³.

La 29 iunie 1932, Organizația Județeană Putna a Partidului Național - Liberal (Gheorghe I. Brătianu) făcea public Statutul său, votat în timpul Congresului general ținut în Capitală la 7 și 8 noiembrie 1931 și tipărit tot aici, la Tipografia „Mișcarea” ³⁴.

Documentul prezintă, în introducere, evoluția din ultimii ani a partidului și principiile care stau la baza activității acestuia: *„Partidul Național Liberal a trecut în anii din urmă printr-o îndoită criză: una în lăuntrul său și alta în raporturile cu realitatea exterioară. După moartea lui Ion I. C. Brătianu i-a mai rămas ordinea și disciplina, însă și acea spontaneitate și coeziune spirituală, care singure pot menține dinamismul unui mare partid.*

Disciplina impusă și în domeniul ideilor n-a dat partidului puțința ca în fața împrejurărilor noi produse de propriile sale înfăptuiri în ordinea politică și socială, ca și de transformările adânci ale economiei Europei, să înțeleagă și să îndrumeze rostul vremurilor.

Astfel se stinge puterea sa de adaptare la realitățile vieții de

Dovada s-a făcut în jurul ultimului congres general și în penibila desfășurare a hotărârilor conducerii partidului în timpul evenimentelor din iunie 1930.

³⁰ *Ibidem*, f. 47.

³¹ *Ibidem*, f. 52.

³² *Ibidem*, f. 96.

³³ *Ibidem*, f. 53.

³⁴ *Ibidem*, f. 67.

Întemeiat pe aceste experiențe și pe acțiunea noastră comună, Partidul Național Liberal socotind că nu se poate despărși nici de încrederea Coroanei, nici de voința națiunii, așează ca temelie noii sale organizări principiile ce sunt înscrise în numele său însuși; el este și rămâne național, așa cum o reclamă tradiția sa istorică și interesele superioare ale Statului național unitar, încheșat din jertfa milenară a neamului.

El este liberal, pentru că numai călăuzit de principiul libertății crede că va ajunge la realizarea unui regim de viață socială, care să asigure tuturor posibilitatea deplinei dezvoltări a personalității lor.

În limita acestor două mari principii își va dezvolta și mai departe acțiunea.

Înaintea ochilor noștri se desfășoară marea dramă a civilizației contemporane. Nu credem nici în totala transformare a Statului modern, nici în dispariția regimului capitalist.

Credem însă în trebuința ca puterile statului să se adapteze la condițiunile vieții actuale și în evoluția treptată a capitalismului, evoluția care să ne scoată din anarhia economiei de astăzi.

Partidul Național Liberal socotește că țara trebuie ferită de cele două primejdii: ignorarea strânsei interdependențe economice dintre popoare și nesocotirea mersului implacabil al timpului.

România nu se poate izola, în cursul dezvoltării sale viitoare nici în timp, nici în spațiu. Adversar hotărât al unor asemenea concepții la baza cărora e mai mult romantism politic decât intuiție clară a nevoilor prezente, Partidul Național Liberal preconizând măsuri radicale pentru a face față unor împrejurări excepționale, stăruie în credința că în viitor, numai în dezvoltarea liberă a individualităților și un regim stabil și normal al dreptului pot chezașui progresul neamului nostru, în toate domeniile forțelor sale creatoare.

Neclintit în convingerile sale monarhice în sprijinul cărora a adus anul trecut dovada neîndoielnică a faptei, Partidul Național Liberal rămâne la ferma hotărâre de a păstra României temelia

nezdruncinată a așezămintelor sale constituționale: el socotește că numai astfel poate rămâne și în viitor, potrivit tradițiilor sale, păzitorul acordului deplin între Coroană și voința națională.

Principii generale

Credincios trecutului său, Partidul Național Liberal luptă pentru realizarea următoarelor principii:

1. Întărirea și dezvoltarea națiunii române prin libertate, democrație și solidaritate.

2. Apărarea și propășirea Statului Român sub un regim constituțional monarhic și democratic și având un caracter unitar național în toată viața sa politică, cât și în cea culturală și economică.

3. Întărirea, la temelia societății noastre, a prosperității individuale, considerată însă ca o funcție socială evolutivă, potrivită marilor nevoi naționale și sociale.

4. Înlăturarea luptelor de clasă, prin solidarizarea și colaborarea frățească a tuturor claselor sociale, asigurând pentru toți cetățenii – în limitele acestei solidarități sociale – atât o dreaptă repartitie a drepturilor și obligațiilor de ordin politic și economic, cât și o liberă dezvoltare a tuturor energiilor, fără deosebire de rasă, de clasă sau de religie.

5. Întărirea și dezvoltarea dreptății sociale, prin organizarea: a libertăților publice, a sufragiului universal, a culturii și educației cetățenești a poporului, a muncii și producției naționale, a raporturilor dintre muncă și capital și a asociațiunilor profesionale sub toate formele îngăduite de Constituția țării.

Organizarea

Articolul 1 – Sunt membri ai partidului Național Liberal, toți cetățenii români de ambele sexe cu drept de vot care aderă în scris la programul său și la statutele de față și cari se obligă să lupte în viața lor publică pentru triumful principiilor înscrise în aceste pagini și să fie consecvenți cu aceste principii în toate manifestările lor.

Articolul 2 – Organizația Partidului Național Liberal cuprinde două părți: Organizația locală și Organizația centrală.

A. Organizația locală

Articolul 3 – Organizația locală cuprinde: organizația satească, organizația comunală și organizația județeană.

Articolul 4 – Organizația satească cuprinde pe toți membrii partidului Național Liberal dintr-un sat. Ea își alege un comitet compus din 5 membri.

B. Organizația comunală

Articolul 5 – Toți aderenții Partidului Național Liberal dintr-o comună formează organizațiunea națională liberală din acea localitate. Această organizație alege un comitet, care conduce politica național – liberală din comună.

Numărul membrilor comitetului comunal va fi de minimum

Președinții comitetelor organizațiilor satești fac parte de drept din comitetul comunal respectiv. Ceilalți vor fi aleși de comitetele satești întrunite.

La prima sa ședință, acest comitet își alege din sânul său un președinte, unul sau mai mulți vicepreședinți, un secretar și un casier.

Articolul 6 – Comitetele, sub conducerea președinților lor, au următoarele atribuțiuni:

- a) A propaga ideile național – liberale*
- b) A organiza cluburi, biblioteci populare, case de cetire etc.*
- c) A sprijini – tot cu ajutorul centrului – orice instituție sau lucrare de interes obștesc, precum: școala, biserica, bănci populare, cooperativa, obștii, băi comunale, drumuri și poduri de interes local.*
- d) A denunța centrului toate abuzurile și nedreptățile săvârșite în acea comună.*
- e) A comunica președintelui Partidului Național Liberal din județ numele și prenumele locuitorilor care s-au înscris în acea organizație comunală.*

Toți membrii vor primi câte o carte de membru, eliberată de președintele comitetului județean.

Articolul 7 – Comitetele se alege din patru în patru ani. Ziua fixată pentru alegere trebuie adusă la cunoștință cu 15 zile înainte,

a) *Sunt membri de drept: președinții comitetelor satești și comunale, precum și toți membrii comitetelor comunale urbane din județ;*

b) *Membrii aleși sunt cei desemnați de congresul județean, conform articolului 19 alineatul a din aceste statute.*

Numărul membrilor aleși nu poate întrece jumătate din numărul comunelor din județ.

Preoții și învățătorii, membri ai partidului, fac parte de drept din comitetul județean.

Articolul 23 – Comitetul județean, la prima sa întrunire, își alege pe patru ani: un președinte, unul sau mai mulți vice – președinți, un secretar general și un casier, care formează biroul organizațiunei județene.

Articolul 24 – Comitetul central județean se convoacă cel puțin de două ori pe an, de președinte, fie din inițiativa sa, fie după cererea scrisă a majorității membrilor din sânul său.

Articolul 25 – El nu poate lucra decât cu cel puțin 1 / 3 din numărul membrilor și numai în urma unei prealabile convocări a tuturor membrilor săi.

Articolul 26 – Deciziunile sale, spre a fi valabile, trebuie să întrunească majoritatea voturilor celor prezenți.

În caz de paritate, părerea președintelui decide.

Articolul 27 – Toate deciziunile vor fi consemnate în procese – verbale, semnate de președintele comitetului și de secretarul său general.

Articolul 28 – Atribuțiile Comitetului Județean sunt următoarele:

a) *Comitetul Județean are conducerea efectivă a organizațiunei județene.*

b) *El e obligat de a aduce la îndeplinire – prin organizația sa permanentă – toate hotărârile congresului județean și acele ale comitetului central.*

c) *Are supravegherea tuturor organizațiunilor comunale din județ, având dreptul a se pronunța asupra valabilității constituirii*

lor și a recunoaște comitetele lor de conducere, în mod definitiv hotărâte de delegațiunea permanentă județeană.

d) Propune congresului județean candidaturile partidului la alegerile generale legislative și județene.

e) Alege prin vot secret delegația permanentă județeană.

III. Delegația permanentă județeană

Articolul 29 – *Comitetul Județean alege, din sânul său și prin vot secret, o delegație de maximum 40 de persoane, care împreună cu biourul comitetului județean, formează delegația permanentă județeană, având, de drept, același birou ca și comitetul județean.*

Numărul membrilor delegației permanente poate fi sporit, cu autorizarea direcțiunii centrale a partidului.

Articolul 30 – *Delegația permanentă reprezintă, în toate ocaziunile, întreaga organizațiune județeană și în lipsa comitetului județean exercită, în cazurile urgente, toate atribuțiunile acestui comitet.*

Articolul 31 – *Delegația permanentă se convoacă de președintele organizației, fie din propria sa inițiativă, fie după cererea majorității membrilor săi.*

Articolul 32 – *Ea nu poate lucra decât în prezența cel puțin a unei treimi a membrilor săi.*

Articolul 33 – *Deciziunile sale – luate cu majoritatea membrilor prezenți – sunt consemnate în procesele – verbale semnate de toți membrii care au luat parte la ședință.*

Articolul 34 – *Delegațiunile permanente județene sunt datoare a aduce la cunoștința președintelui Comitetului central al partidului, numele persoanelor care le compune.*

Articolul 35 – *Pe lângă delegația permanentă județeană și sub conducerea sa, va funcționa un cerc de studii pentru popularizarea la orașe și sate a ideilor național – liberale, prin conferințe publice, broșuri, reviste, ziare etc.*

Articolul 36 – *Organele de conducere județene au toată latitudinea ca, după normele acestor statute și potrivit programului,*

să ia orice dispozițiuni vor găsi cu cale pentru întărirea organizațiunilor lor și pentru triumful cauzei național – liberale.

Articolul 37 – Organizația Capitalei își va avea un statut aparte. Ea are un președinte general și patru președinți de sector. Fiecare sector este asimilat unui județ și poate avea aceleași organe cu putere de conducere și reprezentare în organizația centrală a partidului.

IV. Organizația centrală

Articolul 37 – Organele de conducere ale partidului sunt:

I. Congresul general

II. Comitetul central

III. Delegația permanentă centrală

I. Congresul partidului

Articolul 38 – Congresul general al partidului se compune din reuniunea președinților tuturor comitetelor județene și ai comitetelor organizațiunilor sectoarelor (culorilor) din Capitală.

Fiecare organizație de mai sus are dreptul de a delega pentru congresul general un număr de zece reprezentanți aleși în acest scop de comitetele respective arătate mai sus. Cercul de studii central va fi reprezentat prin câte cinci delegați de fiecare secțiune.

Numai organizațiunile județene constituite după normele stabilite de aceste statute, au dreptul de a fi reprezentate în congresul partidului.

Articolul 39 – Congresul partidului se întrunește, în ședință ordinară, o dată la patru ani, iar în ședință extraordinară, ori de câte ori va fi necesitate.

Articolul 40 – Convocările se fac de președintele comitetului central, din inițiativa sau după cererea majorității organizațiunilor județene.

Articolul 41 – Președintele comitetului central este de drept și președintele congresului partidului.

Articolul 42 – Pentru toate ședințele congresului, se vor dresa procese – verbale semnate de președinte și de patru membri asistenți,

desemnați de congres la începutul primei ședințe și însărcinați să îndeplinească funcțiunea de secretari ai congresului.

Atribuțiunile congresului

Articolul 43. Atribuțiunile congresului sunt următoarele:

a) *În caz de vacanță, alege – după propunerea comitetului central – pe șeful partidului;*

b) *Stabilește programul partidului și statutele lui;*

c) *Fixează atitudinea partidului în chestiunile mari ale țării și ia hotărâri obligatorii pentru toți membrii partidului;*

Rezoluțiile luate trebuie să întrunească majoritatea voturilor celor prezenți;

d) *Se pronunță asupra dării de seamă prezentată de comitetul central, prin delegația sa permanentă, relativ la situațiunea partidului, precum și asupra măsurilor necesare pentru realizarea și dezvoltarea principiilor din programul partidului.*

Procedează la alegerea membrilor comitetului central.

2. Comitetul Central

Articolul 44 – Comitetul Central al partidului se compune din membrii de drept și membri aleși.

a) *Sunt membri de drept foști miniștri; președinți de onoare și activi ai organizațiilor județene; președinții sectoarelor (culorilor) din Capitală; parlamentarii.*

b) *Sunt membri aleși: 60 membri dintre personalitățile marcante ale partidului.*

Articolul 45 – Șeful Partidului Național Liberal este de drept președintele Comitetului Central și al delegației permanente centrale.

Articolul 46 – Comitetul Central se convoacă de președinte, fie din inițiativa sa, fie după cererea scrisă a majorității membrilor săi.

Articolul 47 – Comitetul Central nu poate lucra decât cu cel puțin o treime din membrii săi și numai în urma unei prealabile convocări a tuturor membrilor ce-l compun.

Articolul 48 – Deciziunile sale, spre a fi valabile, trebuie să întrunească majoritatea membrilor prezenți.

În caz de parietate, părerea președintelui decide.

Articolul 49 – În chestiunea de alegeri de persoane, votul va fi obligatoriu secret.

În asemenea cazuri, votarea prin aclamații este cu desăvârșire oprită, chiar când va fi cerută de majoritatea membrilor săi.

Articolul 50 – Toate deciziunile vor fi consemnate în proces – verbal, semnate de președintele comitetului și de secretarul său general.

Articolul 51 – Atribuțiunile Comitetului Central sunt următoarele:

a) Comitetul Central are conducerea efectivă a întregului Partid Național Liberal.

b) El este obligat de a aduce la îndeplinire – prin delegația sa permanentă – toate hotărârile congresului general.

c) Are supravegherea tuturor organelor juridice, având dreptul a se pronunța asupra valabilității constituirii lor și a recunoaște organele lor respective de conducere, precum și a hotărî, în mod definitiv, asupra divergențelor ivite în sânul organizațiilor județene cu privire la atitudinea politică a acelor organizații.

d) Alege delegația sa permanentă.

e) Alege pe secretarul general.

3. Delegația permanentă a partidului

Articolul 52 – Delegația permanentă a partidului se compune din membrii de drept și membrii aleși.

a) Sunt membri de drept:

Președintele corpurilor legiuitoare, miniștrii și subsecretarii de stat – foști sau în funcțiune – secretarul general al partidului și secretarul general al cercului de studii.

b) Sunt membri aleși:

Un număr de patruzeci membri aleși prin vot secret și cu majoritate relativă – de comitetul central din sânul său.

Articolul 53 – Delegația permanentă se convoacă de Președintele ei, fie din propria sa inițiativă, fie după cererea majorității membrilor săi.

Ea nu poate lucra decât în prezența majorității membrilor ce o compun.

Deciziunile sale sunt luate cu majoritate de voturi.

În caz de paritate, părerea președintelui decide.

Articolul 54 – Delegația permanentă reprezintă în toate cazurile întregul partid Național – Liberal și în lipsa comitetului central exercită, în cazurile urgente, toate atribuțiunile acestui comitet.

Hotărârea delegațiunei permanente centrale este obligatorie pentru toate organizațiunile partidului.

Articolul 55 – Delegațiunea permanentă alege – după propunerea președintelui său – un secretar general dintre persoanele ce o compun și delegă pe unul dintre membrii săi, cu administrarea și supravegherea părței financiare a partidului.

Articolul 56 – Pe lângă delegația permanentă a partidului va funcționa: un comitet de propagandă și un cerc de studii.

Comitetul de propagandă

Articolul 57 – Comitetul de propagandă se compune din 5 persoane desemnate de delegația permanentă și având de scop conducerea întregii acțiuni de propagandă a partidului.

Cercul de studii

Articolul 58 – Delegația permanentă va organiza un cerc de studii pentru popularizarea la orașe și sate a ideilor național – liberale, prin conferințe publice, broșuri, reviste, ziare etc.

Actualul cerc de studii al partidului Național – Liberal din București trece sub conducerea delegației permanente a partidului.

Dispozițiuni tranzitorii

*Articolul 59 – Toate locurile devenite vacante în comitetele și delegațiunile județene și centrale, se completează prin cooptare”*³⁵

În ianuarie 1932, organizația georgistă din Broșteni era condusă de Mihail Șt. Enescu, secretar fiind Gheorghe Al. Popescu³⁶

În cursul anului 1932, cererile de înscriere în partid au fost destul de numeroase. Iată o pe una dintre ele, adresată șefului georgiștilor din județ la 8 februarie 1932 de către Th. I. Șerban, student în anul II la Drept: „S-a împlinit un an și jumătate de când Domnul Gheorghe I. Brătianu a început acțiunea de purificare și moralizare în viața politică din sânul partidului Național Liberal, care partid de la dispariția lui Ionel Brătianu a trecut prin diferite situațiuni nedemne de numele lui glorios de până atunci.

Astăzi când partidul Național Liberal este pus în posesia celor mai strălucitoare drepturi, de către fiul aceluia care a creat aceste drepturi, poate fi mândru că el nu este un partid care la trei sferturi de veac să se distrugă după ce a înfăptuit cele mai mari dorinți ale poporului românesc.

Fiind convins că în partidul Național Liberal s-a întronat dreptatea și cinstea, am căutat ca alături de iubitul meu părinte de la prima mișcare a Domnului Gheorghe Brătianu să-i dăm concursul cel mai loial pentru ca ideile lui sănătoase să-și facă ecoul în masele dezamăgite de toți politicienii nedemni.

După cum faptele mele o dovedesc, țin ca după un an și jumătate să-mi revendic meritul de a fi printre primii pioni, care a dat lupta pentru reorganizarea partidului Național Liberal din sectorul Panciu. Astăzi, când mă consider apt pentru orice răspundere, nu fac altceva, decât să dau o complectare muncii mele de un an și jumătate, prin aceea de a vă ruga să binevoiți de a mă considera formal înscris

³⁵ Statutele Partidului Național – Liberal votate în congresul general din București în zilele de 7 și 8 noiembrie 1931, Tipografia „Mișcarea”, București, 1931, p. 3 – 15.

³⁶ S. J. A. N. Vn., fond Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), dosar nr. 1 / 1931, f. 94 – 94 verso.

*printre soldații devotați ai partidului Național Liberal din județul Putna, sectorul Panciu”*³⁷

La 10 mai 1932, focșăneanul Jean Crângu cerea să devină membru al partidului liberalilor georgiști³⁸. Aprobarea finală avea să aparțină președintelui Comitetului Orășenesc, la solicitarea lui G. Negulescu, șeful sectorului Roșu (Tăbăcari). Firește, ultimul cuvânt îl avea șeful organizației județene, Constantin C. Giurescu. Lui îi este înaintată o cerere asemănătoare, semnată de mai mulți liberali georgiști, care-l cunoșteau pe avocatul Jean Crângu și garantau pentru el: G. Negulescu, D. Chiriță, iconom I. Basgan, colonelul Botez, Gh. Bogdan (?), I. Huzum, P. Șadima, D. Căpățână, D. I. Murgu.

Rezoluția profesorului Giurescu era favorabilă, sub rezerva aprobării cererii și de către președintele Comitetului Orășenesc, Romulus Negutz³⁹.

La 12 mai 1932, mai mulți odobeșteni cereau să intre în Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu): Stoica Niculai, Ghiță Radu, Radu Costică, Nică Stoian, Alecu Dumitrescu, Stamati Dumitrescu, Marin Sburlan, Triță Gheorghe, Gheorghe Dumitru, Gheorghe Sburlan, Neculai Buzduga (?), Costică Bălănescu, I. Stoian. În încheiere, nu uitau să precizeze: „*Dorim să ne înscriem cu tot dragul în Partidul Domnului Gheorghe Brătianu. Vă rog să conați pe noi în orice ocazie. Așa să ne ajute Dumnezeu*”⁴⁰.

La 29 mai 1932, la Focșani a avut loc o întrunire georgistă în Sala Gâță⁴¹.

La 21 februarie 1932, avocatul Sloma din București îi trimitea lui Constantin C. Giurescu, aflat în Focșani, o telegramă din care rezultă că o serie de activități ale partidului l-au făcut să rămână în Capitală, neputând participa la întrunirea georgistă de la Focșani.

³⁷ *Ibidem*, f. 54 – 55.

³⁸ *Ibidem*, f. 62.

³⁹ *Ibidem*, f. 62 – 62 verso.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 64.

⁴¹ *Ibidem*, f. 66.

Totodată, avocatul Sloma adăuga: „În numele organizației mele trimit dumitale și prietenilor de acolo salutul nostru cald și urarea de izbândă în lupta comună pe care o ducem pentru dreptate, cinste și credință”⁴².

Telegrame similare aveau să primească georgiștii putneni și din partea colegilor lor de partid din Galați⁴³ și Craiova⁴⁴

La 20 martie 1932, odobeșteanul Iancu N. Popa, licențiat în Litere, cere liderului georgist putnean să-l primească în partid, afirmând: „Luînd cunoștință de acțiunea întreprinsă de domnul Gheorghe I. Brătianu pentru regenerarea partidului Național Liberal și pentru moralizarea vieții noastre publice, vă rog să binevoiți a mă înscrie și pe mine printre soldații devotați partidului”⁴⁵

Evenimentul central al anului 1932 avea să-l constituie alegerile din 17 iulie la Adunarea Deputaților și 20-26 iulie la Senat⁴⁶.

În manifestul electoral al sectorului comercial din Organizația Focșani a Partidului Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), adresat meseriașilor și comercianților, era expus pachetul de măsuri necesare revigorării acestui sector de activitate:

„Iubiți negustori și meseriași,

În goana lor după voturi, într-o vinovată demagogie, care poate prinde oriunde, în afară de lumea cinstită și plină de bun simț a negustorilor și meseriașilor, diferiți impostori, străini de nevoile comerțului, atât de obijduit în ziua de azi, vin să vă ceară votul.

În înțelepciunea voastră însă veți judeca și veți recunoaște că atâta vreme cât nu se va ridica din mijlocul vostru un om cunoscut care să vă reprezinte interesele și să vă ajute, scăpare nu poate fi.

⁴² Ibidem, f. 58.

⁴³ Ibidem, f. 59.

⁴⁴ Ibidem, f. 60.

⁴⁵ Ibidem, f. 65.

⁴⁶ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 249.

În alegerile pentru Cameră din ziua de 17 iulie, alături de Profesorul Giurescu, fiu al Focșanilor și nepot al vrednicului negustor de pe vremuri Hagi Costaki Antonescu, candidează farmacistul I. Huzum, fost președinte al Cercului comercial și industrial. Nici un partid n-a avut linia de conduită pe care a avut-o partidul liberal de sub președinția lui Gheorghe Brătianu.

Iată programul nostru:

- 1. Necesitatea unei legi generale de apărare a comerțului.*
- 2. Statul, instituțiile sale și băncile trebuie să părăsească ideia de a fi negustori, în dauna comerțului.*

Deci: Înlăturarea imixtiunii Statului în întreprinderi comerciale, împotmolit în afaceri și societăți dubioase, spre desnădejdea unei țări întregi și a bietului contribuabil.

- 3. Adunarea datoriilor comerciale de la orașe, printr-o facilitare în eșalonarea plăților, având grijă ca prin lichidarea treptată și nu accelerată a datoriilor vechi să se ajungă la o înțelegere între creditor și debitor, fără a se distruge creditul.*

- 4. Revizuirea creditelor și plasamentelor Băncii Naționale, pentru o justă repartiție, în raport cu cerințele industriei și comerțului.*

- 5. Revizuirea impozitelor și taxelor comerciale, astfel ca impunerea comercianților și meseriașilor să aibă la bază o clasificare, după venitul arătat de bilanțul real și nu după aprecierea și capriciul fiscoi.*

- 6. Se va revizui radical și imediat regimul industriilor cartelate, cât și a celor care practică un monopol deghizat pentru a se reprimă acțiunea lor spoliatoare și dăunătoare economiei generale interne.*

- 7. Reorganizarea radicală a Camerilor de comerț și industrie, azi devenite instituțiuni parazitare și inutile, străine de sufletul comerțului.*

- 8. Revizuirea tarifelor vamale și de transport, prin redarea taxelor la valoarea de azi a mărfurilor.*

9. *Revizuirea legii concordatului preventiv, devenit azi în urma legii conversiunii datoriilor agricole, ineficace și inactual.*

10. *Unificarea legislației comerciale pe întregul cuprins al țării.*

Pentru realizarea acestui program stau mărturie desbaterile parlamentare din Monitorul Oficial, în care oricând se poate controla lupta, pe care a dat-o neîncetat partidul Național – Liberal în frunte cu vrednicul său președinte, Domnul Gheorghe Brătianu, singurul om politic de la care țara noastră mai poate aștepta înviuarea economiei naționale și înălțarea din temelii noi a acestui Stat.

Gheorghe Brătianu este singura cheazășie politică și morală pentru triumful liberalismului și al ideii de progres – simbolul celor care mai cred în destinul istoric al acestui neam.

Gheorghe Brătianu este un om întreg, o speranță a acestui popor și o voință de neclintit. Gheorghe Brătianu va distruge orice stavili care sunt în drumul său”⁴⁷

Candidatura lui Constantin C. Giurescu avea să fie încununată de succes, după cum mărturisea acesta: „Așa se face că la alegerile din 18 iulie 1932 am fost ales deputat de Putna, cu 5.721 de voturi, cu procentul cel mai mare (16 %) dintre deputații georgiști ”⁴⁸

La 3 iulie 1932, Constantin C. Giurescu efectua o vizită în comunele din nordul județului, întâlnindu-se cu cetățenii din comunele Berești, Sascut, Pănțești, Valea – Seacă, Scurta, Orbeni și Drăgușani⁴⁹

Noi înscrieri în partid vor avea loc în luna iulie. Astfel, Toma P. Grigoriu din Focșani cere să fie admis în gruparea georgistă, promițând că-i va fi devotat⁵⁰

La 11 iulie 1932, Dumitru V. Păun, învățător din Domnești, avea să fie admis în organizația georgistă putneană. În cererea de

⁴⁷ S. J. A. N. Vn., fond Colecția de Documente, pachet nr. XX, doc. nr. 47, f. 1.

⁴⁸ Constantin C. Giurescu, *op. cit.*, p. 229.

⁴⁹ S. J. A. N. Vn., fond Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), dosarnr. 1 / 1931, f. 84.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 85.

înscrisoare în partid acesta menționa: „*Iuind cunoștință de frumosul program al partidului ce cu onoare conduceți în acest județ și găsindu-l mai bun față de al celorlalte partide, respectuos vă rog să binevoiți a mă înscrie și pe mine în rândul purtătorilor acestui steag, crezând cu toată puterea că va asigura Țării noastre programul, ordinea și armonia de care are nevoie, mai ales în timpul de față*”⁵¹

În aceeași lună, s-au mai înscris în partid multe persoane din Adjud, Adjudu – Vechi, Anghelești și Copăcești. Nu întâmplător șeful organizației Adjud cerea conducerii județene a partidului nu doar afișe electorale, ci și imprimate pentru adeziuni individuale și 200 de cărți de membru⁵²

Din păcate pentru ei, georgiștii au înregistrat rezultate slabe la alegerile pentru Senat din 22 decembrie 1933.

Acestea fuseseră câștigate de vechii liberali, conduși de Ion Gh. Duca („*duciștii*”). Așadar, în timp ce candidatul lor, doctorul Ignat Pascu, înregistra 11.824 voturi, Ioan Manea, candidatul georgist, strângea doar 993 de voturi⁵³

În vremea anului 1934, una din organizațiile georgiste ceva mai închegate era la Paltin, unde Ion Păun avea în subordine 21 de membri: Băncilă Radu, Borui (?) R. Ion, Cocilea T. Radu, Cocilea Neagu, Cocilea Meruță, Cocilea C. Ștefan, Chiriac C. Constantin II, Cristea A. (?) Stoica, Giurgiu Șt., Garbaciuc (?) Ilie, Ionașcu M. Ion, Saleanțu (?) N. Ion, Saleanțu (?) Constantin, Mocan N. Ion, Nechifor C. Drăgoiu (?), Păun Constantin, Pricopie C. Toader, Răduță R. Ștefan, Stoica C. Costachie, Tumurică Gh. Ion și Ungureanu Stan⁵⁴

La 14 noiembrie 1933, în baza dispoziției telefonice a profesorului Giurescu, șefii de sectoare orășenești și membrii Comitetelor orășenești erau rugați a veni a doua zi la Club, unde urma

⁵¹ *Ibidem*, f. 88.

⁵² *Ibidem*, f. 92.

⁵³ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 90 / 1934, f. 22.

⁵⁴ Idem, fond Partidul Național Liberal – Organizația Județeană Putna, dosar nr. 39 / 1934, f. 11.

să se țină o ședință, la care aveau să asiste un număr important de alegători.

Documentul era semnat de: Al. Alexandrescu, ing. I. Basgan, preotul Basgan, P. Băeșu, V. Bălănescu, A. Cristopol, C. Chifu, Mișu Bogdan, C. Constantinovici, D. Căpățână, I. Huzum, V. Huzum, R. Neguș, D. Negulescu, N. Rădulescu, I. Diaconu, P. Șadima, C. Postolache, C. Mateescu, I. Bobocea, I. Rădulescu (?), (?) Nicolau, I. Voicu, M. Marcus, I. Cojan, (?). Găureanu, (?). Davidsohn, I. Feldman, (?). Miron, (?). Crângu, D. Murgu, Gh. Geoboc, C. Bratu, C. S. Popescu și Radu Ștefan⁵⁵

La 15 noiembrie 1934, la Clubul organizației georgiste din Focșani a avut loc o întrunire. La eveniment au luat parte circa 150 persoane, printre care s-au numărat avocații P. Băeșu și R. Negutz, profesorii Chifu C., Bălănescu C. și Rădulescu N., precum și toți șefii de sectoare. Lipsea însă Constantin C. Giurescu⁵⁶

Anul 1935 este unul obișnuit pentru Organizația Județeană Putna a Partidului Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), în sensul unor clarificări doctrinare și a repetatelor încercări de a-și mări numărul de adepți.

La 24 martie 1935, localul clubului georgist din Focșani a găzduit o consfătuire cu caracter restrâns, numărul participanților nedepășind cifra de 30. La eveniment a fost prezent și deputatul Constantin C. Giurescu, căruia i s-a cerut să susțină în Parlament dorințele contribuabililor în legătură cu excesul de zel dovedit de instituțiile fiscale⁵⁷

La finele lunii iulie a anului 1935, deputatul mai sus - amintit avea întocmit un plan de lucru pentru județul Putna și orașul Focșani, de care autoritățile ar fi trebuit, în opinia sa, să țină seama.

⁵⁵ Idem, fond Partidul Național Liberal (Gheorghe Brătianu), dosar nr. 1 / 1931, f. 97.

⁵⁶ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 112 / 1934, f. 17.

⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 49 / 1935, f. 7.

La loc de cinste figura o cerință de ordn silvic: „Așa, de pildă, împădurirea munților Vrancei. Ceea ce s-a făcut în acest străvechi colț de țară e o nemaipomenită rușine. Munți întregi au rămas goi, mii de hectare se prefac în râpi neproductive, pâraiele se sălbătesc. Vrâncenii au sărăcit și vor sărăci și mai mult, dacă nu se iau măsuri de îndreptare”⁵⁸

La rândul lor, drumurile trebuiau neapărat reabilitate.

Cât despre capitala județului, aceasta avea nevoie de o serie întreagă de îmbunătățiri edilitare, o problemă stringentă fiind considerată aceea a pavajelor și canalelor⁵⁹

La 28 iulie 1936, o serie de fruntași liberali georgiști din Focșani – Romulus Negutz, institutorul Ștefan Șerpescu și profesorul Nicolae Rădulescu au vizitat localitățile Suraia, Nămolosa și Vultur, unde au stat de vorbă cu alegătorii.

La rândul său, Constantin C. Giurescu a vizitat organizațiile georgiste din localitățile Movilița, Mânăstioara și Păunești, peste tot bucurându-se de o frumoasă primire. Cu această ocazie, deputatul a putut vedea cât de nemulțumiți erau proprietarii de vii din cauza problemelor legate de criza viticolă, ce-i adusese în pragul falimentului⁶⁰

O lună mai târziu, același deputat georgist adresa, prin intermediul presei, un apel către oamenii politici locali, în vederea realizării unui consens care să fie spre binele cetățeanului. Conform opiniei sale, patima politică trebuie să lase locul dreptății, cinstei și respectului față de contribuabil⁶¹.

În calitate de șef al organizației putnene, Constantin C. Giurescu a fost preocupat de apariția oficiosului partidului. „Mișcarea Putnei” își avea redacția și administrația în strada Maior Romano, nr.

⁵⁸ „Mișcarea Putnei”, Anul I, nr. 2, 30 iulie 1935, p. 1.

⁵⁹ Ibidem.

⁶⁰ Ibidem, p. 2.

⁶¹ „Curierul Moldovei. Social – Economic – Literar”, Anul I, nr. 1, duminică, 4 august 1935, p. 1.

12, redactor fiind avocatul Petre Băeșu ⁶². Ziarul apărea bilunar, șefii de organizații răspunzând de abonamente. În coloanele sale s-au adus în mod repetat elogii lui Gheorghe Brătianu și politiciii sale. O dovadă în acest sens o constituie și apelul semnat „Mișcarea Putnei”:

„De aceia primim cu mândrie ridicarea și afirmarea lui Gheorghe Brătianu, conducătorul adevăratului Partid Național Liberal, în care demnitatea și cinstea se găsesc la ele acasă.

Sămânța din neamul creator al Brătienilor, la vârsta care-i permite să aibă cea mai mare putere de muncă, Gheorghe Brătianu a pus în urale o țară întreagă prin perseverența și izbânzile sale.

Încă un pas și victoria va fi a lui.

Pe meleagurile noastre cuvântul lui Gheorghe Brătianu a fost răspândit de cărturarul din generația nouă, profesorul universitar Constantin C. Giurescu. Cunoscător al istoriei noastre, cu părțile ei uneori întunecoase, deseori pline de lumină, el a știut să tragă învățămintele pe cari cartea cea mare a neamului ni le dă.

De aceea în toate prilejurile, profesorul Constantin C. Giurescu a accentuat că partidul liberal reînviat de Gheorghe Brătianu e un partid național, înainte de toate și lui i se datorește fericita datorie de îmbinare de ideologie a național – liberalismului nostru.

Luptăm să ridicăm la conducere oameni noi. Putnenii ne-au înțeles și ne-au sprijinit, dovadă ne sunt izbânzile trecute. Dar noi nu începem și nici nu sfârșim acțiunea noastră, noi continuăm.

Și la lupta aceasta grea, dar care-i atât de necesară neamului nostru, noi putnenii, care avem nenorocul de a avea doi șefi de organizațiuni politice fără meserie în opoziție, ne-am angajat și o vom continua până la victoria deplină.

Acum, în pragul unei noi campanii politice, la sfârșitul unui regim – năpastă, noi putnenii mândri de totdeauna, să facem zid în jurul lui Gheorghe Brătianu și al lui Constantin Giurescu, conducătorii de mâine ai țării noastre.

La ei să căutăm mântuirea patriei !

⁶² „Mișcarea Putnei”, Anul I, nr. 3, 25 august 1935, p. 1 – 2.

Putneni, urmași-ne !”⁶³

La rândul său, extrem de important pentru mărirea numărului de adepți și, implicit, de voturi, era și **Programul de înfăptuiri** al acestui partid:

1. Recâștigarea independenței economice a statului național și desăvârșirea unificării pe toate țărmurile (Coduri, Căi de comunicație, noua delimitare județeană, desființarea ministerelor provinciale).

O politică de apărare demografică, Naționalizarea orașelor și ținuturilor de la granițe prin colonizarea internă a Românilor, cu deosebire a acelor de peste hotare.

Drept de preemțiune al statului asupra averilor imobiliare din aceste regiuni, pentru a înlesni colonizarea.

Revizuirea încetățenirilor și a permiselor de imigrare, dela data ratificării tratatului de pace.

Stabilirea principiului proporționalității în toate administrațiile și în principalele întreprinderi, spre a asigura Românilor întâietatea ce li se cuvine.

O politică de stat a minorităților care să asigure distincțiunea între elementele statornicite de vreme îndelungată în țară, verificate în credința lor către Statul național și cele imigrate de curând și îndoelnice.

Reorganizarea asistenței medicale și a controlului sanitar la sate și orașe.

2. Organizarea națiunei armate, pregătirea ei materială și morală pentru a întâmpina primejdia războiului; instrucțiunea reglementară și reducerea termenului de serviciu militar.

Garantarea securității naționale în armată și administrațiile și întreprinderile în legătură cu apărarea țării.

Restabilirea creditului ieftin, cu mijloace normale de executare.

⁶³ *Ibidem*, p. 1.

Măsuri de ridicare a prețurilor interne ale produselor agricole pentru intensificarea circulației și grăbirea lichidării pasivului.

3. *Reducerea și amânarea pe termen limitat a plății datoriilor externe.*

Revizuirea plăței amortismentelor și dobânzilor în raport cu capacitatea de plată a țării. Acorduri pentru sistemul de comparație prin mărfuri.

Modificarea tarifelor vamale și realizarea efectivă a zonelor libere în porturi.

4. *Noua reglementare prin lege a comerțului bancar și a societăților anonime, înăsprirea răspunderii civile și penale pentru administratori.*

Control de stat efectiv pentru a garanta siguranța depunerilor și a reorganiza cooperația și creditul mărunt.

5. *Ieftinirea produselor industriale prin combaterea trusturilor și a speculei. Reducerea întreprinderilor de stat în agricultură și încurajarea prin credit, asigurări de deșeu și prețuri, a gospodarilor destoinici din proprietatea mică și mijlocie.*

Educarea agricolă a țărăniei.

Intensificarea și raționalizarea exploatarea avuțiilor miniere de interes general în legătură cu întărirea monetară și apărarea națională: aurul, combustibilul, fierul.

Înființarea instituțiilor de credit muncitorești; desăvârșirea și unificarea asigurărilor muncitorești; lucrări publice pentru a da de lucru muncitorilor, limitarea imigrării muncitorilor străini.

O lege de reală protecție a muncii naționale și aplicarea ei imediată și efectivă.

6. *Degradarea fiscală a producătorilor și stabilirea unui echilibru sănătos în distribuirea sarcinilor fiscale.*

Măsuri de represiune severă împotriva nedeclarării averilor din străinătate ale cetățenilor români.

7. *Menținerea și precizarea noțiunii de descentralizare în cadrul statului național și unitar.*

Reorganizarea și simplificarea serviciilor aditive pe bază de desconcentrare.

Revizuirea numirilor ilegale și aplicarea cazierului penal.

Reglementarea dreptului cetățenesc de petiționare, prin obligațiunea sub sancțiune a funcționarilor de a urmări și răspunde cererilor adresate Administrației.

Armonizarea salariilor, spre a se asigura o dreaptă retribuție funcționarilor publici; în acest scop, schimbarea calificărei infracțiunilor de acest ordin și înăsprirea pedepselor.

8. *Respectul libertăților constituționale și asigurarea tuturor mijloacelor necesare acțiunii de guvernământ și răspunderilor ei.*

Reforma regimului parlamentar prin: raționalizarea metodei de lucru a Adunărilor; reorganizarea consiliului legislativ pentru a asigura continuitatea politicii economice; reforma Senatului prin limitarea numărului senatorilor de drept și o nouă reprezentare a intereselor profesionale.

Extinderea drepturilor politice ale femeii.

9. *Organizare școlară și culturală în raport cu structura socială și economică a poporului român.*

Aplicarea principiului proporționalității în școala secundară și superioară pentru a asigura superioritatea elementului românesc.

Reorganizarea pregătirii corpului didactic și a organelor de direcție și control în vederea unei selecțiuni riguroase.

Acordarea drepturilor prevăzute în legea organică a corpului didactic și armonizarea salariilor pentru înlăturarea nedreptăților actuale.

Întărirea prestigiului bisericii dominante în statul român, pentru îndeplinirea întregii ei misiuni în țară și în Răsăritul creștin”⁶⁴

⁶⁴ *Ibidem*, p. 1 – 2.

La 11 septembrie 1935, la Focșani avea loc întrunirea Comitetului Județean al Partidului Național Liberal (Gheorghe Brătianu). Au participat toți șefii de organizație, preoții, învățătorii și câte doi membri ai Comitetului din fiecare sat. De la întrunire nu putea lipsi șeful lor, deputatul Constantin C. Giurescu⁶⁵

În ciuda eforturilor organizatorice și propagandistice depuse de Organizația Județeană Putna a Partidului Național Liberal (Gheorghe Brătianu), membrii acestui partid nu reprezentau în județ o forță politică reală, numărul membrilor lor fiind redus, inferior înainte de toate față de cel al vechilor liberali.

O analiză comparativă efectuată în anul 1936 avea să înregistreze următoarele rezultate:

comuna urbană Adjud: 100 georgiști (conduși de Floru Pralea) față de 300 liberali⁶⁶

comuna Adjudu – Vechi: 60 georgiști (conduși de Angh. Mustață) față de 160 liberali⁶⁷

comuna Anghelești: 25 georgiști (conduși de I. Dumitrașc) față de 100 liberali⁶⁸

comuna Bătinești: 10 georgiști (conduși de Costică Buzdrug), față de 140 liberali⁶⁹

comuna Bâlca: 12 georgiști (conduși de preotul I. N. Jânga (Pristavu) față de 45 liberali⁷⁰

comuna Biliiești: 150 georgiști (conduși de Candide I. Taban (?) față de 250 liberali⁷¹

comuna Bolotești: 40 georgiști (conduși de Gh. C. Rădvan), față de 200 liberali⁷²

⁶⁵ *Ibidem*, p. 2.

⁶⁶ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 46 / 1936, f. 2.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 5.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 12.

⁶⁹ *Ibidem*, f. 13 – 14.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 15.

⁷¹ *Ibidem*, f. 12.

⁷² *Ibidem*, f. 21 – 22.

comuna Borșani: 10 georgiști (conduși de preotul Constantin Bucșă) față de 20 liberali; „*tot mai pușini, nu se bucură de multă atenție*”⁷³

comuna Broșteni: 18 georgiști (conduși de Dumitru C. Mazilu) față de 306 liberali⁷⁴

comuna Burcioaia: 10 georgiști (conduși de Gheorghe Spiridon) față de 75 liberali⁷⁵

comuna Călieni: 25 georgiști (conduși de Petcu Năstase) față de 250 liberali⁷⁶

comuna Câmpineanca: 30 georgiști (conduși de preotul Toader Secară) față de 280 liberali⁷⁷

comuna Câmpuri: 50 georgiști (conduși de N. Comănescu) față de 425 liberali⁷⁸

comuna Ciorani: 30 georgiști (conduși de Șt. Radu) față de 164 liberali⁷⁹

comuna Clipicești: 44 georgiști (conduși de ? Petrea) față de 102 liberali⁸⁰

comuna Colacu: 30 georgiști (conduși de Gheorghe Tânjălă) față de 140 liberali⁸¹

comuna Cornățel: 20 georgiști (conduși de Petrea Radu) față de 168 liberali⁸²

comuna Crucea de Sus: 20 georgiști față de 125 liberali⁸³

⁷³ *Ibidem*, f. 19.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 25.

⁷⁵ *Ibidem*, f. 27.

⁷⁶ *Ibidem*, f. 31 – 32.

⁷⁷ *Ibidem*, f. 27.

⁷⁸ *Ibidem*, f. 33 – 34.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 36 – 37.

⁸⁰ *Ibidem*, f. 40 – 41.

⁸¹ *Ibidem*, f. 42 – 43.

⁸² *Ibidem*, f. 44 – 45.

⁸³ *Ibidem*, f. 48.

comuna Cucova: 28 georgiști (conduși de Ion Bucă)
față de 80 liberali ⁸⁴

comuna Domnești: 12 georgiști (conduși de preotul
Neculai I. Stroe) față de 140 liberali ⁸⁵

comuna Dumbrava: 13 georgiști (conduși de
V. Gl. Leonte) față de 73 liberali ⁸⁶

comuna Făurei: 40 georgiști (conduși de Ion Sandor)
față de 208 liberali ⁸⁷

comuna Fitionești: 30 georgiști (conduși de Dumitru
Graur) față de 80 liberali ⁸⁸

comuna Florești: 20 georgiști (conduși de Tudor
Dragomir) față de 50 liberali ⁸⁹

comuna Găgești: 67 georgiști (conduși de Pascal
Cioaric) față de 400 liberali ⁹⁰

comuna Găuri: 60 georgiști (conduși de Toader
Potop) față de 80 liberali ⁹¹

comuna Herăstrău: 6 georgiști (conduși de preotul
I. T. Marcu) față de 74 liberali ⁹²

comuna Irești: 40 georgiști (conduși de Costache
I. Leon) față de 165 liberali ⁹³

comuna Jariștea: 100 georgiști (conduși de preotul
Petre Băeșu) față de 350 liberali ⁹⁴

⁸⁴ *Ibidem*, f. 50 – 51.

⁸⁵ *Ibidem*, f. 54 – 55.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 58 – 59.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 61 – 61 verso.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 62 – 62 verso.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 64 – 64 verso.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 66 – 67 verso.

⁹¹ *Ibidem*, f. 68 – 69.

⁹² *Ibidem*, f. 70 – 72 verso.

⁹³ *Ibidem*, f. 73 – 74 verso.

⁹⁴ *Ibidem*, f. 75 – 76 verso.

comuna Mândrișca: 12 georgiști (conduși de I. Gr. Gârmocea) față de 124 liberali ⁹⁵

comuna urbană Mărășești: 4 georgiști (conduși de Emanoil Purchasea) față de 410 liberali ⁹⁶

comuna Mircești: 50 georgiști (conduși de Marin Gh. Sava) față de 200 liberali ⁹⁷

comuna Nămolosa – Sat: 10 georgiști (conduși de Gh. I. Chirilă) față de 12 liberali ⁹⁸

comuna Nămolosa – Târg: 12 georgiști (conduși de C. Matiescu), la egalitate cu liberalii ⁹⁹

comuna Neicu: 30 georgiști (conduși de Gr. Vidrașcu) față de 120 liberali ¹⁰⁰

comuna Nistorești: 50 georgiști (conduși de Stan Doldor) față de 105 liberali ¹⁰¹

comuna Paltin: 91 georgiști (conduși de Ion Păun) față de 192 liberali ¹⁰²

comuna urbană Panciu: 10 georgiști (conduși de Iord. Șerban) față de 30 liberali ¹⁰³

comuna Parava: 30 georgiști (conduși de Șt. Manea) față de 173 liberali ¹⁰⁴

comuna Pădureni: 15 georgiști (conduși de Iancu Mocanu) față de 173 liberali ¹⁰⁵

⁹⁵ *Ibidem*, f. 81 – 82 verso.

⁹⁶ *Ibidem*, f. 83 – 84 verso.

⁹⁷ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 46 bis / 1936, f. 203 – 205.

⁹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1936, f. 89 – 90 verso.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 94 – 94 verso.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 99 – 100 verso.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 101 – 102 verso.

¹⁰² *Ibidem*, f. 105 – 106 verso.

¹⁰³ *Ibidem*, f. 111 – 112 verso.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 107 – 108 verso.

¹⁰⁵ *Ibidem*, f. 109 – 110 verso.

comuna Pănțești: 80 georgiști (conduși de Gh. I. Gr. Popa) față de 480 liberali ¹⁰⁶

comuna Pătești: 30 georgiști (conduși de Petre Lepădatu) față de 210 liberali ¹⁰⁷

comuna Păulești: 20 georgiști (conduși de N. D. Popa) față de 150 liberali ¹⁰⁸

comuna Păunești: 120 georgiști (conduși de Simion Manea) față de 650 liberali ¹⁰⁹

comuna Pufești: 16 georgiști (conduși de Irimia Stroe) față de 160 liberali ¹¹⁰

comuna Răcoasa: 12 georgiști (conduși de Gh. Busuioc) față de 324 liberali ¹¹¹

comuna Răstoaca: 80 georgiști (conduși de V. Maxim) față de 130 liberali ¹¹²

comuna Străoane de Sus: 50 georgiști (conduși de Ion Gr. Gegea) față de 514 liberali ¹¹³

comuna Reghiu: 50 georgiști (conduși de I. Neculai Murgu) față de 180 liberali ¹¹⁴

comuna Suraia: 20 georgiști (conduși de B. Constantin) față de 500 liberali ¹¹⁵

comuna Ruginești: 8 georgiști (conduși de Constantin Țiu) față de 80 liberali ¹¹⁶

¹⁰⁶ *Ibidem*, f. 113 – 114 verso.

¹⁰⁷ *Ibidem*, f. 115 – 116 verso.

¹⁰⁸ *Ibidem*, f. 118 – 118 verso.

¹⁰⁹ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 46 bis / 1936, f. 287 – 289.

¹¹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1936, f. 120 – 121 verso.

¹¹¹ *Ibidem*, f. 122 – 123 verso.

¹¹² *Ibidem*, f. 124 – 125 verso.

¹¹³ *Ibidem*, f. 138 – 139 verso.

¹¹⁴ *Ibidem*, f. 126 – 127 verso.

¹¹⁵ *Ibidem*, f. 140 – 141 verso.

¹¹⁶ *Ibidem*, f. 128 – 129 verso.

comuna Tulnici: 64 georgiști (conduși de T. Bușilă)
față de 280 liberali ¹¹⁷

comuna Satu Nou: 24 georgiști (conduși de Costică
Dragu) față de 207 liberali ¹¹⁸

comuna Soveja: 48 georgiști (conduși de M. Bușilă)
față de 262 liberali ¹¹⁹

comuna Tichiriș: 12 georgiști (conduși de T. Boșcan)
față de 226 liberali ¹²⁰

comuna Vărsătura: 40 georgiști (conduși de Ghiță
Ivan) față de 180 liberali ¹²¹

comuna Vânători: 20 georgiști (conduși de Neculai
Vlad) față de 80 liberali ¹²²

comuna Vidra: 32 georgiști (conduși de Toma
I. Ionașc) față de 496 liberali ¹²³

Conform aceleiași statistici, în multe localități situația organizațiilor liberal - georgiste în teritoriu era destul de precară, impactul asupra locuitorilor fiind ori fie foarte slab, ori pur și simplu inexistent. Iată care erau organizațiile georgiste din județ și conducătorii lor:

comuna Andreiașu de Jos: șef de organizație,
Gh. Frangu ¹²⁴

comuna Andreiașu de Sus: șef de organizație –
Șt. I. Nechifor ¹²⁵

¹¹⁷ *Ibidem*, f. 142 – 143 verso.

¹¹⁸ *Ibidem*, f. 130 – 131 verso.

¹¹⁹ *Ibidem*, f. 132 – 133 verso.

¹²⁰ *Ibidem*, f. 357 – 359 verso.

¹²¹ *Ibidem*, f. 144 – 145 verso.

¹²² *Ibidem*, f. 146 – 147 verso.

¹²³ *Ibidem*, f. 148 – 150.

¹²⁴ *Ibidem*, f. 7 – 8.

¹²⁵ *Ibidem*, f. 10.

comuna Bârsești: șef de organizație – Ion S. Matei;
georgiștii fac parte din „masa flotantă care totdeauna se duce cu
guvernul”¹²⁶

comuna Berești: șef de organizație, preot
V. Arinencea¹²⁷

- comuna Boțârlău: șef de organizație, Pavel N.
Bătcă¹²⁸

comuna Coțofănești: șef de organizație –
I. Fundulache¹²⁹

comuna Diochești: șef de organizație – I. Nicolau¹³⁰
comuna Ivăncești: șef de organizație Dumitru
Nica¹³¹

comuna Mândrești – Moldova: șef de organizație,
Gh. Gh. R. Petrea¹³²

comuna Mândrești – Munteni: nu exista organizație
georgistă¹³³

comuna Mera: șef de organizație, Neculai Șerban¹³⁴
comuna Mărăști: șef de organizație, Tudor Popescu¹³⁵
comuna Năruja: șef de organizație, Constantin
Gogoneaz¹³⁶

comuna Nănești: șef de organizație, V. Angheluță¹³⁷
comuna Orbeni: șef de organizație, Ilie C. Damian¹³⁸

¹²⁶ *Ibidem*, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 46 bis / 1936, f. 47 – 49.

¹²⁷ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1936, f. 18 – 18 verso.

¹²⁸ *Ibidem*, f. 23.

¹²⁹ *Ibidem*, dosar nr. 46 bis / 1936, f. 113 – 115.

¹³⁰ *Ibidem*, f. 52.

¹³¹ *Ibidem*, f. 161 – 163.

¹³² *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1936, f. 85 – 86.

¹³³ *Ibidem*, f. 78 – 78 verso.

¹³⁴ *Ibidem*, f. 79 – 79 verso.

¹³⁵ *Ibidem*, f. 87 – 88 verso.

¹³⁶ *Ibidem*, f. 97 – 98 verso.

¹³⁷ *Ibidem*, f. 95 – 96 verso.

¹³⁸ *Ibidem*, f. 103 – 104 verso.

comuna Petrești: nu exista organizație georgistă ¹³⁹

comuna Spinești: nu exista organizație georgistă ¹⁴⁰

comuna Spulber: nu exista organizație georgistă ¹⁴¹

comuna Valea Sării – președinte de organizație,
Neculai Munteanu ¹⁴²

comuna Vultur – președinte de organizație, Stelian
Țoia ¹⁴³

Negocierile dintre cele două partide liberale din 1937 aveau să
eșueze.

În consecință, fiecare dintre ele s-au prezentat la alegeri cu
liste de candidați proprii ¹⁴⁴.

Încă din luna ianuarie 1937, se desfășoară în Focșani mai
multe întruniri georgiste. La 17 ianuarie, de pildă, în strada Bateriei
nr. 13, în casele lui N. Constantinescu a avut loc o întrunire a
Organizației sectorului Odobești, prezidată de profesorul universitar și
deputatul Constantin C. Giurescu ¹⁴⁵

Altă întrunire a avut loc, în aceeași lună, în casele lui Vasile
Onea, organizată de sectorul Călienii ¹⁴⁶

La 31 ianuarie, în oraș au avut loc trei asemenea întruniri: una
la Vasile Onea, cea de a doua în casele lui Ilie Rădulescu din strada
Piața Munteni nr. 18, cea de a treia fiind găzduită de Nicolai Mihalcea
din strada Tăbăcari nr. 17 ¹⁴⁷

¹³⁹ *Ibidem*, dosar nr. 46 bis / 1936, f. 291 – 293.

¹⁴⁰ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1936, f. 134 – 135 verso.

¹⁴¹ *Ibidem*, f. 136 – 137 verso.

¹⁴² *Ibidem*, dosar nr. 46 bis / 1936, f. 373 – 375.

¹⁴³ *Ibidem*, f. 151 – 152 verso.

¹⁴⁴ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 102 bis / 1937,
f. 39.

¹⁴⁵ *Ibidem*, dosar nr. 106 / 1937, f. 5.

¹⁴⁶ *Ibidem*, f. 10.

¹⁴⁷ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1937, f. 10.

Totul s-a desfășurat în perfectă liniște, frunțașii partidului vorbind despre nevoile orașului și despre alegerile comunale ¹⁴⁸.

La 28 februarie a avut loc la Străoane de Jos o întrunire georgistă, de la care nu putea lipsi deputatul Constantin C. Giurescu ¹⁴⁹

În septembrie a avut loc un eveniment similar la Focșani, discutându-se probleme de ordin local și național ¹⁵⁰, la 19 septembrie fiind programată întrunirea Comitetului Județean al Partidului Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) ¹⁵¹

La 21 noiembrie 1937 a avut loc la Focșani întrunirea Comitetului Executiv Județean al acestui partid, Constantin C. Giurescu vorbind auditoriului despre imposibilitatea unificării vechiului Partid Național - Liberal, condus de Gheorghe Tătărescu cu cel georgist, condus de Gheorghe Brătianu ¹⁵².

La 19 noiembrie 1937, prin Înaltul Decret Regal nr. 3989, Adunările Legiuitoare au fost dizolvate. Conform programului, alegerile pentru Adunarea Deputaților aveau să se desfășoare la 20 decembrie; cele pentru Senat, colegiul universal, la 22 decembrie; alegerile pentru Senat, colegiul Consiliilor comunale și județene, la 28 decembrie; în fine, alegerile pentru Senat, colegiul Camerelor profesionale și ale universităților – la 30 decembrie ¹⁵³

Semnul electoral al Partidului Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) era trei bare verticale – III – urmat de deviza „*Semnul Cinstei*” ¹⁵⁴.

La 20 noiembrie 1937 s-au depus la Tribunal candidaturile pentru alegerile parlamentare. Pentru georgiști, la Cameră figura Constantin C. Giurescu, iar la Senat, colegiul consiliilor comunale și

¹⁴⁸ *Ibidem*, f. 11.

¹⁴⁹ *Ibidem*, f. 24.

¹⁵⁰ *Ibidem*, f. 202.

¹⁵¹ *Ibidem*, f. 216.

¹⁵² *Ibidem*, f. 286.

¹⁵³ *Ibidem*, dosar nr. 102 / 1937, f. 1.

¹⁵⁴ *Ibidem*, f. 159.

județene, C. Șerbănescu – Răcoasa ¹⁵⁵ Ulterior, acesta avea să fie înlocuit cu Mihai G. Rarincescu ¹⁵⁶

La 24 noiembrie 1937, la Adjud a avut loc o întrunire georgistă, prezidată de Gheorghe Brătianu ¹⁵⁷

La 29 noiembrie 1937, la Broșteni a avut loc o adunare georgistă.

Cei 80 de participanți aveau să informeze ulterior conducerea județeană a partidului despre acest eveniment: „*Subsemnații, membrii Comitetului Comunal al Organizației, cum și consilieri comunali liberali din comuna Broșteni, convocați fiind de Dl. Enachi Bahnea ne-am întrunit astăzi 29 noiembrie în casa Domniei sale din satul Arva, unde s-a repartizat fiecărui membru câte un număr de alegători de culoare adversă nouă, ca să stea de vorbă și să caute să-i convingă pe fiecare de a vota lista nr. 1*” ¹⁵⁸

La 8 decembrie 1937, s-a definitivat lista nr. 2 pentru Cameră a Partidului Național Liberal (Gheorghe Brătianu): Constantin C. Giurescu, profesor universitar, București; Honoriu Filimon, preot, Focșani; Petre Băeșu, avocat, Focșani; Nicolae Rădulescu, profesor, Cluj; Simion Mehedinți, profesor universitar, București ¹⁵⁹

În campania electorală, liberalii georgiști au încercat să atragă atenția alegătorilor din județ asupra proiectelor vizate de ei. Cel mai bun exemplu în acest sens îl constituie mesajul către electorat al profesorului universitar Constantin C. Giurescu:

„*Putneni,*

Ca deputat de Putna am apărut neconținut în Cameră interesele județului nostru. Am luat cuvântul în numeroase rânduri pentru podgoreni, cerând micșorarea taxelor și a prețului pietrei

¹⁵⁵ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1937, f. 20.

¹⁵⁶ *Ibidem*, f. 27.

¹⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1937, f. 295.

¹⁵⁸ S. J. A. N. Vn., fond Partidul Național - Liberal – Organizația Județeană Putna, dosar nr. 16 / 1937, f. 8 – 8 verso.

¹⁵⁹ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 98 / 1937, f. 32.

vinete, apoi sporirea cantității de vin netaxat pentru gospodăria fiecăruia, înlesniri la tăiatul haragilor, organizarea exportului, interzicerea fabricării oțetului industrial și luptând împotriva dușmanilor podgoriei.

Am cerut drumuri bune și mai ales o șosea ca lumea, care să lege Brăila și Galații de Ardeal, trecând prin Vrancea.

Am cerut îndiguirea Siretului și regularea cursului lui pentru apărarea satelor de pe mal și pentru a-l face navigabil.

Am luat apărarea meseriașilor și a negustorilor, apăsați greu de fisc și de tot soiul de taxe.

Am cerut achitarea despăgubirilor de război, județul nostru fiind cel mai greu lovit. Am luat apărarea tuturor celor necăjiți și apăsați, am rostit cuvântul meu cu hotărâre de câte ori a trebuit sprijinită o cauză dreaptă.

Putneni, pe lângă apărarea intereselor locale am luptat pentru marile probleme naționale, pentru biruința ideilor naționaliste.

Am cerut aducerea în țară a românilor de peste hotare, care sunt amenințați să-și piardă graiul și așezarea lor la marginea țării și în orașe.

Am luptat pentru o viață românească mai puternică, mai demnă, pentru o gospodărie cinstită.

Putneni, am cutreierat satele voastre, vă știu nevoile, vă cunosc necazurile. Dându-mi voturile voastre la 20 decembrie, veți avea în Cameră un apărător drept, cinstit și cu dorința de a face numai bine.

Să dea Dumnezeu fiecăruia după cugetul și faptele sale !”¹⁶⁰.

Constantin C. Giurescu, deputat liberal georgist în două rânduri, apărător declarat al intereselor județului Putna ¹⁶¹, cerea alegătorilor să nu uite că șeful partidului, Gheorghe Brătianu,

¹⁶⁰ *Ibidem*, dosar nr. 102 / 1937, f. 153.

¹⁶¹ *Ibidem*, dosar nr. 102 bis / 1937, f. 13.

simbolizează „cinstea și mândria românească”¹⁶², fiind o personalitate de o verticalitate morală și principială rar întâlnite¹⁶³

Pe aceleași note se înscrie și emoționantul cuvânt adresat putnenilor de un alt lider georgist local, profesorul universitar Simion Mehedinți:

„Vă vorbește un putnean din părțile muntelui și vă spune lucruri mai vechi, nu de cele care se întâmplă la alegeri.

Am apucat Putna din vremea când în șesul Mărășeștilor era << codru încheiat >>.

Nu mai vorbesc de Vrancea, ale cărei păduri erau întregi.

Azi, județul nostru trebuie să cumpere lemn din alte județe.

Măgura Odobești se surpă sub ochii noștri.

Am apucat vremea când nu numai noi, mocanii din partea muntelui, dar nici podgorenii nu cumpărau un capăt de ață, de la oraș.

Unul din cei care stau de pază cu toată tăria sufletului lor ați văzut că a fost deputatul Giurescu. Ce a făcut în Cameră, știți.

Dar știți și un lucru văzut și pipăit chiar în sate: de când e județul Putnei, fost-a vreun deputat care, după alegeri, să fi cutreierat mai des satele decât profesorul Giurescu ?

Dacă aveți vreunul și aveți mai multă credință în acela, dați voturile pentru acela. Dar nu țineți seama de aceste fapte: Născut în Focșani, cel care a fost de câteva ori deputatul Putnei în Cameră, ca om legat de pământul județului, n-a pregetat să stea de veghe în toate împrejurările.

Când a fost vorba de podgorie, și-a spus cuvântul său nu odată, ci de mai multe ori, luptând pentru drepturile podgorenilor, pentru ieftinirea sulfatului de cupru, pentru scăderea taxelor, pentru prelungirea termenului de tăiere a haracilor și împotriva șperțarilor.

Când a fost vorba de pădurile județului, a arătat primejdia ce ne amenință de pe urma străinilor.

¹⁶² Ibidem, f. 47.

¹⁶³ Ibidem, f. 12.

Când a fost vorba de drumurile județene, a stăruit pentru șoselele din Vrancea, pentru îndreptarea cursului Siretului, pentru repararea căii ferate de la Mărășești la Soveja și pentru șoseaua națională care trebuia să lege Galați și Brăila de Brașov, trecând prin Putna.

Când a fost vorba de trecutul județului Putna, tot el a scris ceea ce trebuia să ținem minte din viața părinților noștri.

Cât stă în puterea unui om, deputatul Giurescu a făcut din toată inima pentru toți oamenii și chiar pentru cei din alte județe.

Dacă îl știe cineva cu vreo vină, să i-o arate de față cu toată lumea. Dacă a trăit altfel decât din munca lui, să i-o arate. Dacă și-a călcat cuvântul dat, să spună când și unde ?

Nu le înșir acestea spre lauda cuiva, ci numai ca îndemn pentru toți să facă socoteli drepte în timp de alegeri.

Cel ce vă dă acest sfat este un om care a dovedit că nu ține să ajungă el în Cameră. Nu ține la deputăție, dar ține să fie grijă și dreptate, fiindcă se apropie iarăși timpuri grele pentru țară.

Toți se pregătesc pe capete spre război. Ce se va alege de țară, dacă la cârmă vor fi oameni de „afaceri”, cu grijă de ei, iar nu de nevoile țării ?

Luați deciseama ! Pentru ceasurile grele, e nevoie de oameni grei la cuvânt. Numai pe aceia se poate bizui omul cinstit.

Judecați faptele, nu vorbele și votați cum vă va povățui cugetul cel mai aproape de cinste și dreptate.

Așa să vă ajute Dumnezeu !” 164

Elogiul lui Simion Mehedinți adus personalității lui Constantin C. Giurescu face obiectul unui alt îndemn la vot adresat locuitorilor județului Putna în timpul aceleiași campanii electorale:

„Votați III

Către vrânceni

Oameni buni,

Am părul alb și știu cum a fost Vrancea cea veche. Am învățat la Vidra, când nu era altă școală în toată Vrancea și am călcat cu piciorul meu toți munții, din Zboina Neagră până la Goru, când pădurile erau întregi, cum le lăsaseră bătrânii.

Timpurile acelea nu se mai întorc, cum nu se mai întoarce apa, care a curs pe Putna și pe Zăbala. Averele, liniștea, cinstea și sănătatea de altădată s-au dus pentru totdeauna.

Acuma, socoteala e așa: să mai cârpim și să mai îndreptăm cât de cât ceea ce au stricat oameni fără minte și fără obraz. Iar asta n-o pot face decât cei care au și minte și obraz și tragere de inimă.

La asta trebuie să vă gândiți în zilele de alegere. Judecați oamenii după faptele, nu după vorbele lor.

Țineți seama că deputatul Constantin Giurescu n-a uitat Vrancea, ci a venit să vă vadă și după ce l-ați ales.

Cine și-a adus aminte de schitul de la Lepșa ?

Cine a stăruit mai sârguincios pentru împădurire ?

Cine a gândit la drumul peste munte pentru legătura Vrancei cu Ardealul ?

Cine a scris despre Vrancea și despre trecutul ținutului Putnei ?

Fiind născut în județul Putna, iar azi legat și de pământul județului, s-a purtat în toate împrejurările ca putnean adevărat, spunând la Cameră lucrurile pe șleau, fără să întrebe pe miniștri dacă le plac ori nu le plac.

Meseria lui de dascăl l-a deprins să vorbească după temeiul faptelor, cu dovezi la mână și să cinstească cuvântul scris.

Când a venit legea care scădea datoriile (conversiunea), fiind dator către văduva unui profesor, de la care cumpăraseră o vie la Odobești, el i-a plătit cum fusese vorba la început, iar nu cum îl ușurase legea.

Vă spun asta nu spre lauda lui, ci ca să vedeți că deputatul Giurescu a lucrat după obiceiul bătrânilor, ținându-și cuvântul

întocmai cum l-a dat, potrivit cu vorba veche că << pe unde iese cuvântul, pe acolo iese și sufletul >>.

De aceea, cercetați viața aceluia pe care l-ați ales de mai multe ori.

Dacă veți găsi în viața lui o pată, să nu-i dați nici un vot. Dar dacă veți găsi că a fost om vrednic, votați lista cu trei linii, semnul profesorului Giurescu.

Pentru tot ce-am scris aici, stau ca martor și chezaș eu Simion Mehedinți, feciorul dascălului Neculai Mehedinți din Soveja.

Ca vrâncean de seama părintelui Bășnuță de la Colacu, a părintelui Grosu de la Găuri și a altor bătrâni, dau fraților mei vrânceni un singur sfat: aduceți-vă aminte de zilele de demult, gândiți-vă la zilele care pot veni mâine și fiți vrednici de vrâncenii care au apucat Vrancea cea veche, bogată, sănătoasă și cu mare omenie”¹⁶⁵.

Cu toate acestea, electoratul nu a putut fi convins, rezultatele obținute de georgiști fiind cu mult sub așteptări, eclipsate de voturile obținute de vechii liberali.

În județul Putna, aceștia au obținut 36 % din sufragii, fiind secondai de candidații Partidului „Totul pentru Țară”, cu 26 %, urmau cei ai Partidului Național Țărănesc, cu 13 %; pe locurile următoare se clasau Partidul Național Creștin cu 10,7 % și, în fine, **abia pe ultimul loc**, Partidul Național Liberal (Gheorghe I. Brătianu), cu doar 7,9 %¹⁶⁶

La alegerile pentru Cameră, în timp ce liberalii vechi înregistrau 12.841 voturi, georgiștii abia strâneau 2.734¹⁶⁷

Repartiția voturilor pe secții a fost următoarea:

¹⁶⁵ *Ibidem*, f. 9.

¹⁶⁶ Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 256.

¹⁶⁷ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 98 / 1937, f. 121.

Secția de vot	liberalii	georgiștii
1.Focșani I	630	151
2.Focșani II	702	181
3.Odobești	1.165	84
4.Panciu	532	150
5.Adjud	920	149
6.Mărășești	1.305	108
7.Sascut	695	136
8.Tulnici	1.075	249
9.Năruja	633	135
10.Vidra	1.155	215
11.Suraia	475	163
12.Păunești	613	113
13.Mănăstioara	545	163
14.Câmpuri	516	214
15.Cucova	504	100
16.Vultureu	566	312
17.Mera	805	111
Total :	12.841	2.734 ¹⁶⁸ .

După cum afirmă Constantin C. Giurescu, la finele anului 1937 și începutul celui următor, ambele partide liberale au depus eforturi în vederea unificării lor. Iată mărturia sa: „*La Putna – actualul județ Vrancea – șefia organizației mi-ar fi revenit mie, ca unul ce mă alesesem în trei alegeri succesive – 1932, 1933, 1937 – deputat liberal de opoziție.*”

Fruntașii locali, în cap cu Vasile Țiroiu, fost prefect în guvernarea 1933 – 1937 și podgorean de seamă, erau de acord; rămăsese numai ca hotărârea să fie ratificată de comisia centrală.

Începusem chiar, fiind sigur de această ratificare, propaganda electorală pentru noile alegeri, tipărind un prim rând de manifeste, când avu loc o nouă întorsătură a evenimentelor” ¹⁶⁹.

¹⁶⁸ *Ibidem*, f. 117.

Într-adevăr, în vederea alegerilor parlamentare din luna martie, cu o lună înainte candidaturile liberalilor erau deja stabilite. Astfel, pe lista organizației liberale putnene figurau, la Cameră, Constantin I. C. Brătianu, Constantin C. Giurescu, Vasile Țiroiu, Petre Băeșu și Gheorghe Mititelu. La Senat, pe lista candidaților figura M. Gh. Rarincescu¹⁷⁰

La 1 februarie 1938, 21 de cetățeni din comuna Dumbrava înaintau conducerii locale georgiste o cerere colectivă de a fi admiși în rândurile membrilor acestui partid: „*Subsemnații locuitori din comuna suburbană Dumbrava, adresăm că voim a intra în partidul dumneavoastră, pentru care ne vom lupta ca să fie la înălțime, satisfăcând dorința celorlalți concetățeni. Vom da dovezi evidente de lupta ce o vom depune pentru ca acest partid să poată ajunge scopul dorit.*

*Gh. Bandrabur, Costică C. Balin, Gh. Trifan, Gh. L. Trifan, I. Croitoru, I. G. Croitoru, Ghiță Filip, Victor Pușcă, Victor V (?) Pușcă, Enache Balan, Iordache Balan, Ghiță Bercea, V. Bercea, I. I. Bercea, Gh. Pascaru, Dumitru Pascaru, D. I. Pascaru, Gh. Toma, Gh. Țărănae (?), V. Melinte, Gh. Melinte”*¹⁷¹

În condițiile în care la 10 februarie 1938, guvernul Goga – Cuza părăsește puterea și se instalează guvernul patriarhului Miron Cristea, ministrul de Interne, Armand Călinescu, având deplină libertate de acțiune¹⁷², începe prigoana împotriva partidelor politice.

La 11 februarie 1938, la Adjud trebuia să aibă loc o întrunire liberală organizată și mediatizată de avocatul Florea Pralea și prezidată de profesorul Constantin Giurescu, șeful liberalilor putneni. Evenimentul ar fi urmat să fie găzduit de avocatul mai sus menționat.

¹⁶⁹ Constantin C. Giurescu, *op. cit.*, p. 261.

¹⁷⁰ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 106 / 1938, f. 72 – 73.

¹⁷¹ Idem, fond Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), dosar nr. 1 / 1931, f. 56 – 57.

¹⁷² Constantin C. Giurescu, *op. cit.*, p. 261.

Motivând Starea de Asediu, Prefectura Județului Putna, atenționată de Chestura de Poliție Focșani, nu aprobă întrunirea liberală de la Adjud¹⁷³

Ca urmare a Ordinului telegrafic cifrat nr. 66 al Ministerului de Interne din 7 martie 1938, comisarul Vasile Paraschiv, șeful Biroului de Siguranță Focșani, a pus sigiliu la sediul fostului club georgist din strada I. C. Brătianu¹⁷⁴

În urma investigațiilor făcute în luna aprilie, același comisar avea să afle că arhiva acestui partid se găsește la secretarul organizației liberale din Focșani, avocatul Petre Băeșu, domiciliat în strada Maior Romano, nr. 12. Aici i-au fost predate următoarele documente: trei dosare pentru corespondență, unul cu ordine de la centru, unul cuprinzând adeziuni și, în fine, al șaselea, în care erau depuse cererile de înscriere¹⁷⁵

Întoarcerea în țară a regelui Carol al II-lea avea să marcheze apariția unor disensiuni în rândul membrilor și, mai ales, a liderilor Partidului Național - Liberal. Totul avea să degeneze în desprinderea grupului condus de Gheorghe Brătianu din marele partid liberal, punându-se bazele unei noi formațiuni politice.

Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu), în scurta sa existență (1930 - 1938), s-a erijat, de la bun început, în adevăratul apărător și susținător al valorilor liberale autentice, având ca emblemă ilustra familie a Brătienilor, întemeietorii liberalismului românesc.

A încercat să atragă electoratul prin programe mult prea idealiste care, deși juste *de iure*, nu corespundeau *de facto* modului românesc de gândire și acțiune. Pentru susținerea acestor programe, s-a apelat la foști lideri liberali de seamă care, mai mult ca sigur, nu au mai dorit să respecte directivele impuse de vechiul partid liberal, aducându-i critici nefondate. S-a ajuns astfel la o situație pe cât de paradoxală, pe atât de nejustă, ca, din cauza restaurației carliste, să se

¹⁷³ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 140 / 1938, f. 1.

¹⁷⁴ *Ibidem*, dosar nr. 143 / 1938, f. 165.

¹⁷⁵ *Ibidem*, f. 281.

neglijeze marile probleme ale societății, călcând pur și simplu în picioare atâtea idei valoroase, atâtea căi realiste și eficace de acțiune, atâtea realizări liberale, fundamentale pentru națiunea română.

Aflată în permanență în umbra marelui partid liberal, gruparea disidentă brătienistă nu a putut avea șansa unei reale afirmări pe eșichierul politic românesc. Ca și pe plan național și pe plan local lucrurile au stat sub semnul celebrei afirmații a nu mai puțin faimosului sculptor francez, Auguste Rodin: „*La umbra marilor arbori nu crește nimic*”. Așadar, „*liberalii noi*”, „*georgiștii*” cum li s-a mai spus în epocă, nu au reușit să convingă electoratul de justetea și, deopotrivă, de putința de realizare a programului lor. Și cea mai bună dovadă în acest sens o constituie numărul constant mic de voturi înregistrat la alegeri. Mult prea abstract, idealist și elitist chiar, Partidul Național - Liberal (Gheorghe Brătianu) s-a dorit a fi, de la bun început, forța de prim - rang a scenei politice locale, sfârșind prin a deveni o mare dezamăgire. Destinul politic a fost crud pentru acest partid, Fortuna pedepsindu-i, parcă, pentru trădarea lor.

„*Minunea nu ține mai mult de trei zile*”, spune un vechi, dar înțelept proverb românesc. Așa s-a întâmplat și cu georgiștii, care au vorbit mult, dar au făcut destul de puțin pentru societatea ai cărei promotori pretindeau a fi.

Le-a trebuit aproape un deceniu să înțeleagă aceste lucruri și să realizeze că valoarea lor personală, cultura și puterea de muncă puteau fi puse în valoare doar revenind la marele, vechiul și gloriosul Partid Național - Liberal. Dovedind înțelepciune și îngăduință, acesta a primit în rândurile sale „*șiii rătăcitori*”, în spiritul aleselor idei și principii politice național – liberale.

Din motive independente de voința sa, partidul unificat, în condițiile instaurării regimului de autoritate monarhică al regelui Carol al II-lea, nu a putut concretiza această mare realizare printr-un succes pe plan politic. Pentru etica, disciplina și imaginea Partidului Național - Liberal, acest fapt avea să însemne enorm, mai ales având în vedere tragicele vremuri care vor urma.